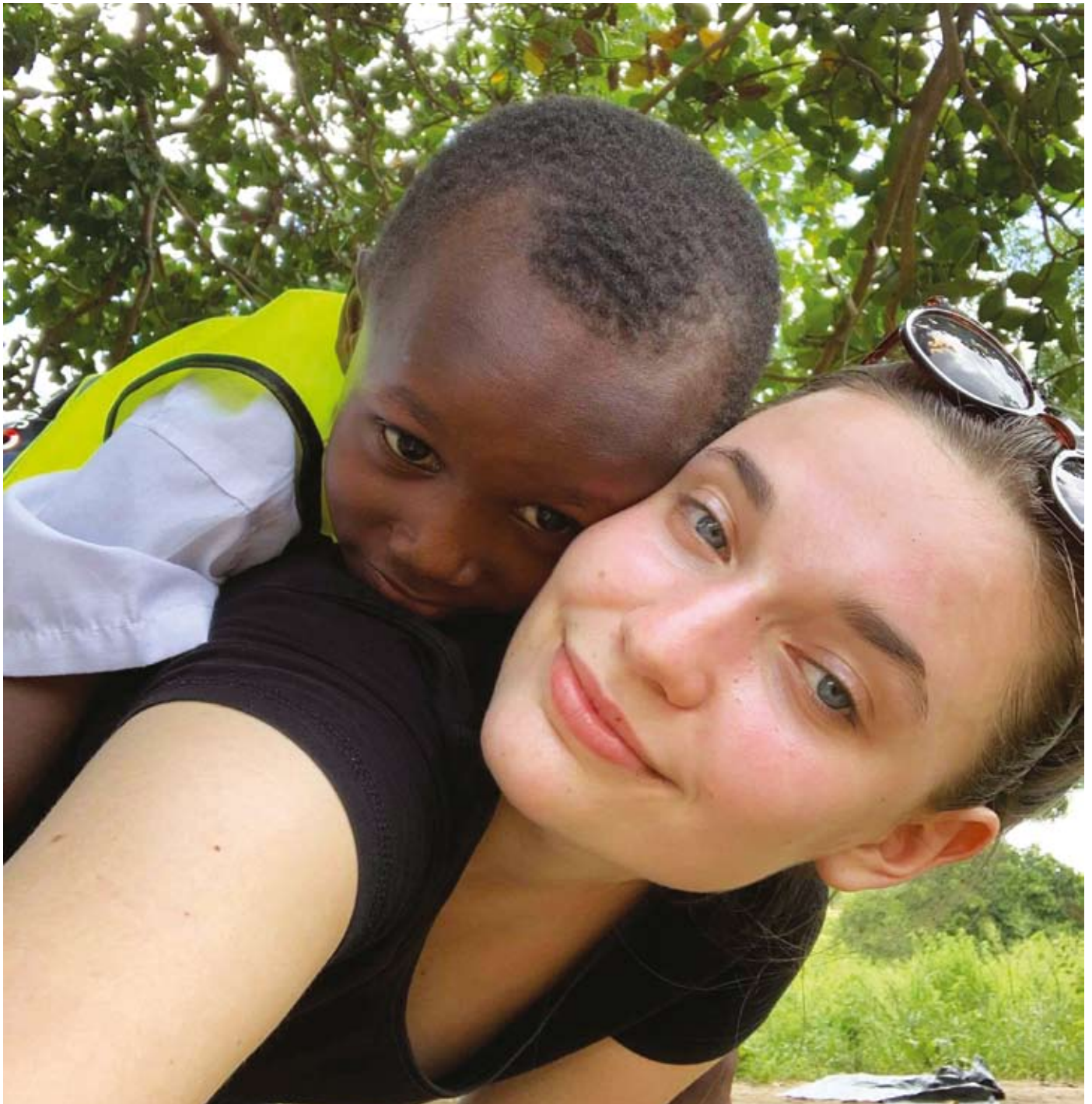

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

51 årg

Nr 4/2019

**Tema: Kibaha 50 år -
från projekt till regionstad**

Ur innehållet: Historik, Utbildningsverksamhet, Hälsovård, Religion och Näringsliv ...

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSKTANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION **epost: habari@svetan.org**
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
lars.asker133@gmail.com
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
eva@diversity.se
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
sten@svetan.org

PRISUPPGIFTER 2019

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Medlemskap exkl HABARI	100 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs plusgiro 35 95 501
– ange på talongen vad som önskas.
Betalning med mobil via Swish: 1230-269-787

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/09 Parlör, politiska makten, slaveri	3/14 NAOT, cykelsafari, swahilidag
3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.	4/14 Jordbruk och industri
4/09 Klimat och energi	1/15 Nätverksmässan
1/10 Musik	2/15 Zanzibar
2/10 Kibaha Education Center	3/15 Forskningsamarbete
3/10 Hälsa	4/15 Valet
4/10 Litteratur	1/16 Valanalys
1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm	2/16 Ungdomar och framtiden
2/11 Hållbar utveckling	3/16 Partnerskap för lokal demokrati
3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm	4/16 Blandat
4/11 Flora och Fauna	1/17 Volontärarbete
1/12 Självständigheten 50 år	2/17 Swahili
2/12 Joha trust & Mama Barbro mm	3/17 Rättsväsende
3/12 Mänskliga rättigheter	4/17 Turism
4/12 Företagsamhet	1/18 Sexuell och reproduktiv hälsa
1/13 Kvinnliga förebilder	2/18 Handkapp, hälsa mm
2/13 John Kilaka, Karagwe 30 år mm	3/18 Svetans 50 årsjubileum
3/13 SWAHILI	4/18 Religion
4/13 Tanzaniaadag, energi, skolfilm	1/19 Tanzaling, Sten Rylanders tal
1/14 Barn	2/19 Portar
2/14 Konst och litteratur	3/19 Konst och kultur

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslagsbilden togs av elever från Thorén Business School vid besök på Kibaha våren 2019, den dag de tillbringade på barnhemmet Shalom. Emmy Norgren Johansson tog studenten i våras och vad hon tyckte om sin resa kan ni läsa lite längre fram. Foto: Privat

Flyeralarm AB, Stockholm 2019, ISSN 0345437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 4/2019

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/

c/o Harriet Rehn
Edeby Ängsväg 23
741 91 KNIVSTA

STYRELSE

styrelsen@svetan.org

Harriet Rehn, ordförande
harriet_rehn@yahoo.se

Rehema Prick, vice ordförande
rehamaprick@hotmail.com

Linus Dunkers, sekreterare
linus@dunkers.nu

Martha Andersson, kassör
marthakente@yahoo.com

**Jeanette Olsson, ledamot/
Tumaini**
msjeanetteolsson@hotmail.com

Emma Kreü, ledamot
emmakreu@gmail.com

Daniel Saulli, ledamot
danielsaulli@gmail.com

Prosper Kaberwa, ledamot
pkaberwa@yahoo.co.uk

Sarah Saulli, ledamot
saulisarah@gmail.com

LOKALREPRESENTANTER

Erland Hillby
Herrhagsv 190, 752 67 Uppsala
tel 076 820 70 59

Gunilla Lundahl
Föreningen Tandala
Killevägen 8A, 247 71 Genarp
tel 076 866 60 39

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 Lerum
tel 070 732 20 21

Ta gärna kontakt med en lokalrepresentant om du t.ex. vill veta mer om Tanzania, undrar över hur det är att arbeta där eller vill få tag i någon som kan komma och prata om Tanzania. Vill du bli lokalrepresentant ta kontakt med ordföranden!

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Helena Stigsson
<http://futurewithhope.se/tumaini/>
Bankgiro 552-8161

Tanzanias ambassad

Tel 08732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
epost: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

I detta nummer av Habari ägnar vi oss särskilt åt Kibaha Education Centre, som faktiskt fyller 50 år. Centret grundades 1963 som ett samarbetsprojekt kallat Nordic Tanganyika Project mellan dåvarande Tanganyika (nu Tanzania) och de fyra nordiska länderna Sverige, Danmark, Finland och Norge. Själva projektet lämnades över till den tanzaniska regeringen 1970 och fick namnet Kibaha Education Centre.

Min far arbetade i projektet från 1964–67 och jag själv upplevde några mycket lyckliga barndomsår i Kibaha. Då på 1960-talet låg projektet mitt ute i bushen, det fanns gott om vilt kring knutarna och vi kunde t o m höra lejon ryta på natten. Idag är Kibaha en förort till Dar es Salaam och tätbefolkat. Även om jag flera gånger under min tid som biståndsarbetare i Tanzania har passerat Kibaha och även gjort snabbesök på centret så är det spännande att få läsa om allt som hänt med Kibaha under dessa 50 år. I detta nummer av Habari har både jag och ni den möjligheten. Själva centret har utvecklats väldigt - antalet skolor har ökat, en folkhögskola ersätter idag den tidigare jordbruksskolan och hälsocentralen är utbyggd till stort regionsjukhus.

Kibaha har blivit regionstad för Pwani, kustregionen, med mer än en miljon invånare. Ekonomi, handel och industri bidrar till utvecklingen. Men det gläder mig mycket att kontakten mellan Kibaha och Sverige än i dag är i hög grad levande. Gotland, föreningen KNTA och en rad skolor är engagerade, läs mer även om detta på de följande sidorna.

Harriet Rehn

Kibaha Education Centre - en historisk bakgrund

En kommitté inom Nordiska Rådet rekommenderade rådet i april 1962 att erbjuda Tanganyika att uppföra ett Nordiskt Center med ett jordbruksinstitut, en gymnasieskola och en hälsocentral. Man valde en plats som var praktiskt taget obebod, ett av de mest eftersatta i Tanganyika med ett fåtal bönder som bedrev primitivt jordbruk. Området var Kibaha, 40 km från huvudstaden Dar es Salaam, utefter huvudvägen in i landet. Själva byn dit centret förlades kallades Tumbi.

Ett landområde av 16 km² – nästan kvadratisk – avsattes till projektet av Tanzanias regering. Här byggdes från februari 1964 till december 1967 upp tre institutioner - ett Farmers Training Centre FTC, en Boarding Secondary School KSS och ett Health Centre, med tillhörande administrationsbyggnad, bibliotek, samlings-sal samt 208 bostadshus, alla försedda med el, vatten och avlopp.

Den 20 juni 1964 invigde dåvarande president Julius Nyerere FTC, de första 120 eleverna vid KSS startade sina studier i februari 1965 och Health Centre kunde tas i bruk i slutet av 1967.

Som projektledare och direktör för Nordiska Tanganyika Projektet (NTP) tillträdde 10 januari 1964 svensken och gotlänningen Bertil Melin. Han var då rektor vid den svensk-pakistanska yrkes-skolan i Karachi, med en bakgrund som gymnasieingenjör och textillärare. Det visade sig vara ett utmärkt och lyckosamt beslut av Nordiska Rådet att utse Bertil Melin som projektledare! Trots alla svårigheter att bygga i ett isolerat bushland, med endast radiokommunikation, lyckades Melin genomföra NTP och uppstart av verksamheterna på mindre tid än 4 år, med stöd av en lokal projektgrupp. Om Bertil

Melin, se separat artikel. Av slutrapporten som täcker tiden 1963 till 1969, skriven av projektkoordinator Sverre Kirö, framgår att projektets totalkostnad var c:a 49 miljoner kr. Sveriges andel av detta belopp var 50 %.

Fram till slutet av 1969 hade Farmers Training Centre genomfört 177 kurser med totalt 3 932 deltagare, till övervägande del manliga. Vid demonstrations farmen fanns 323 kor, 42 grisar, 77 åsnor och ett större antal höns. Under 1969 producerades 90 ton mjölk och 116 000 ägg. Samma år skördades och såldes 6,3 ton grönsaker – tomat, sallad, morötter, aubergine mm. På projektområdet fanns 10 ha bananer, 8 ha annan frukt och 21 ha kassava, majs, böror mm. FTC hade också startat en produktion och försäljning av dagsgamla kycklingar som det var stor efterfrågan på.

Kibaha Secondary School hade vid slutet av 1969 425 elever i årskurs 1 till 4, och 130 elever i årskurs 5 och 6. Examinensresultaten efter årskurs 4 och 6 låg klart över genomsnittet för Tanzania. Med start i början av 1969 ändrades läroplanen i årskurs 5 och 6 till att omfatta ren och tillämpad matematik samt fysik, i enlighet med regeringens plan att öka antalet tekniskt och naturvetenskapligt utbildade i landet.

Aktiviteterna vid Health Centret startade redan 1965 i provisoriska lokaler och mottagningar. Under första kvartalet 1968 färdigställdes de permanenta lokalerna. Verksamheten bestod förutom av medicinsk behandling (under 1969 hade man c:a 200 000 besökare) – även av utbildning av "rural medical aids" samt handledd praktik för läkar- och sjuksköterskeelever.

Den 10 januari 1970 överlämnade kung Frederik IX av Danmark NTP till Tanzanias

Fältkök för matlagning till byggjobbarna, 1965, foto Sven Cedergren

president Julius Nyerere. Projektet döptes härvid till "Kibaha Education Centre", KEC, eller "Shirika la Elimu Kibaha" på kiswahili.

Staffan Lundqvist

Kung Frederik av Danmark och President Nyerere vid överlämnandet av Kibaha Education Centre 1970, foto TZ Press.

Flyg till Afrika?

Specialpriser om du flyger i biståndssyfte!

Drömsafari!

Välj Tanzaniaexperterna Anderson's African Adventures
andersons.se

Afrika 0140-37 50 10
africa@tranas-resebyra.se
tranas-resebyra.se

Tranås Resebyrå – trygghet och kvalitet sedan 1979

Textilläraren som byggde Kibaha

Han hette Bertil Melin, textilläraren som byggde Kibaha. Född 1915 i Visby, gift 1943 med Gunhild. De fick 2 barn - Eva och Magnus. Utbildad textilingenjör vid Lennings textilinstitut 1938.

Bertil återkommer till Lennings år 1943 först som lärare och 1950–52 som rektor, efter att i 5 år ha varit fabrikschef vid Skånska Yllefabriken i Kristianstad.

Nästa hållplats i livet för Bertil Melin blev posten som VD för Gefle Ängväfveri åren 1953 – 55, då han avgick efter en schism med styrelsen. Avgången var väl tajmad eftersom en kris växte inom textilindustrin under 1950-talet. Ängväfveriet tvingades sälja delar av sina lokaler redan 1955 och företaget lades ner 1958.

För studier hade Bertil vistats bl.a. i USA och Tyskland. Det var alltså inte helt främmande för honom att söka sig en anställning i andra länder. Han anlätades som teknisk rådgivare åt den turkiska regeringen från 1955 under en femårsperiod. 1961 rekryterades Bertil Melin till tjänsten som rektor vid den år 1958 startade svensk-pakistanska yrkesskolan i Karachi. Denna skola hade tre 2-åriga utbildningslinjer: Konfektionssömnad, möbelsnickeri och byggnadssnickeri. Pakistanska myndigheter och utländska bedömare ansåg 1962 att skolan var en av de värdefullaste av alla biståndsinsatser i Pakistan.

Hur rekryteringen av Bertil Melin som direktör och projektledare för det Nordiska Tanganyika-projektet NTP på Kibaha gick till är oklart. Som det skulle visa sig var rekryteringen av Melin som direktör under uppbyggnadsåren ett lyckokast!

President Nyerere och Bertil Melin, foto från 1964

sid 4 - Habari 4/2019

Melin kom till Kibaha i början av januari 1964, konstruktionen av Farmers Training Centre (FTC) påbörjades i februari, och skolbyggnaderna och ett elevhem blev färdiga och invigdes i juli 1964 av president Nyerere. Kanske kan de befogenheter som regeringarna gav direktören – att å nordiska rådets vägnar ha fullt bemyndigande att sköta och kontrollera alla aktiviteter, inklusive makt att anställa och avskeda alla lokalt anställda – ha hjälpt!

Andra faktorer bidrog säkert också till att bygget blev färdigt planenligt i december 1967 och till att verksamheterna kunde startas upp så snabbt. En viktig faktor var att Melin blev god vän med Barbro Johansson, rektor och parlamentsledamot i Tanzania, och i sin tur god vän med president Julius Nyerere. Melin skriver själv att Barbro Johansson var hans vägledare i Tanzania och att president Nyerere var en entusiastisk supporter - detta i sina handskrivna memoarer, nedtecknade vid 93 års ålder, en månad före hans bortgång.

En annan viktig faktor för framgång var Bertil Melins sätt att vara chef. Enligt vittnesmål satt han sällan på sitt provisoriska kontor på Kibaha, utan var för det mesta ute på byggarbetsplatserna och övervakade att allt flöt som det skulle. Han upprättade ”fältkök” för byggnadsarbetarna så att de kunde få ett lunchmål om dagen och därmed må bättre. Hans personlighet hjälpte också till. Så här beskrivs han av Sven Cedergren, en av de första lärarna vid KSS: ”Bertil var en mycket vänlig och snäll person. Ingen, efter vad jag vet, såg honom någonsin arg eller upprörd. Han talade aldrig illa om någon heller. Ingen av hans efterföljare, även om de också var bra, kunde mäta sig med honom i fråga om entusiasm och engagemang. Han var alltid tillgänglig. Gudskelov hade han turen att ha en mycket duktig och sympatisk fru till sin hjälp. Hon arbetade som hans – efter vad jag vet – oavlönade men mycket kompetenta sekreterare. Deras barn var vuxna och fanns på andra platser i världen.”

Om Bertil Melins relation till Barbro Johansson och president Nyerere skriver Sven Cedergren bl.a.: ”Barbro Johansson hade genom sin vänskap med Nyerere möjlighet att få problem lösta gällande projektets kontakter med de tanzaniska myndigheterna. Hon var mycket intresserad av Kibaha.”

Bertil Melin lämnade ett i det närmaste fullständigt uppbyggt Kibaha i december 1967 efter mycket väl förrättat värv. Han var då 52 år. Efter åren på Kibaha enga-

gerades Melin av olika FN-organisationer: UNIDO i Chile, ILO i Pakistan, OECD i Turkiet. Från 1974 var Melin anställd av UNIDO som projektchef vid Sumerbank Textile Research and Training Centre i Bursa, Turkiet. Vid sin pensionering 1980 återvände han till Sverige.

En bit av Bertil Melins hjärta förblev ändå i Kibaha. Till KECs 30-årsjubileum år 2000 blev han och den siste rektorn vid KSS Paul Figved inviterade av direktören för KEC Ferdinand Swai. Pompa och ståt under firandet, men det diskuterades också praktiska detaljer. Melin drog slutsatsen att personalen vid KEC borde ges en ordentlig utbildning i arbetarskydd för hantering av asbest.

Vid hemkomsten uppsökte Bertil Melin Gotlands kommun och lyckades övertala kommunen att ingå i ett partnerskap med Kibaha Town, till vilket efter ansökan ICLD (Internationellt Centrum för Lokal Demokrati) beviljade bidrag. Partnerskapet mellan Gotlands kommun och Kibaha Town har skiftat karaktär men är ännu i dag 2019 vitalt och pågående, se separat artikel ! Alltså ägnade Bertil Melin även slutfasen av sitt liv åt Kibaha!

Vid minnesstunden efter Bertil Melins begravning i Visby domkyrka den 5 december 2008 representerades Kibaha Education Centre av direktören Ferdinand Swai, som berättade om Bertil Melins centrala roll i uppbyggnaden av Kibaha. Han informerade om att till hans minne har KEC döpt om samlingssalen ”Assembly Hall” till ”Bertil Melin Hall” och överlämnade ett ”Certificate of Appreciation” från styrelsen, ledningen och personalen vid KEC, vilket inkluderade 1 000 planterade träd till hans minne i ”Bertil Melin Forest” på KEC.

Staffan Lundqvist

KECs utbildningsverksamhet 1970-2020

Allmänt om utbildningen

Ur administrativ synpunkt ligger Kibaha Education Centre KEC idag under President's Office. I styrelsen för KEC ingår 8 medlemmar – en från vardera Ministry of Health, Education, Agriculture, Finance, och den regionala administrationen, samt Coast Regional Commissioner, Kibaha District Commissioner och en ordförande.

Grund- och gymnasieutbildning

Här ingår Kibaha Secondary School KSS, en internatskola för pojkar med riksintag med främst naturorienterad inriktning. Dess elevantal har under perioden ökat från 560 till c:a 800 elever. Examinensresultaten under de första KEC-åren var höga, men resultaten för A-level examen år 2018 var strålande: Nummer 1 bland de 543 nationellt jämförbara skolor.

På grund av befolkningsökningen har KEC startat ytterligare två secondary schools, båda inom projektområdet. Först Tumbi Secondary School som stod klar 1999, en dagskola för flickor och pojkar, med 650 elever i O-level redan 2008.

KEC's styrelse ville också starta en internatskola för flickor, och Kibaha Girls Secondary School startade sin verksamhet 2008. Den fungerar dock fortfarande som en dagskola – brist på pengar gör att man inte har kunnat fortsätta utbyggnaden. Den skolan har idag omkring 300 elever. Sammantaget är elevantalet på KEC Secondary Schools nu omkring 1 600, att jämföra med 560 elever år 1970.

Staffan Lundqvist

Kibaha Folkhögskola

Kibaha Folk Development College KFDC is located in the Coast Region, 48 km. west of Dar es Salaam on the main road to Morogoro.

As reported before, the College was started in 1964 by the Nordic Countries and it was known as a Farmers Training Centre FTC. FTCs were conceived in first three years National Development Plan soon after Independence.

The FTC main goal was to fight against poverty and it was at the start supporting the Eastern Zone regions Tanga, Coast, Morogoro and Dar es Salaam.

In 1975 Kibaha Folk Development College was established in the same structures of Kibaha Farmers Training Centre. KFDC had a broader aim than the FTC, including Entrepreneurship.

The above policy direction was started during the third phase of adult education programme in Tanzania. The FDC programme was launched as a national drive to provide Tanzanian Adults with the knowledge and skills required for fast economic, social and cultural development.

Objectives of KFDC

- Education Promotion
- Community attitude change towards poverty reduction and other social activities
- Interrelationship culture management and promotion
- Community development through the use of national policy directives as such as sustainable development goals and globalization policy for human development "not leaving behind the underserved population".

Staff and Students

• Tutors	17
• Students	400 per year
• Non teaching staff	11

New direction

Manliga FDC-studenter får praktisk träning i rörmokeri

Due to increased needs from the society, the training offered by KFDC was made to comply with Vocational Education Training Authority VETAs curriculum in order to get graduates from the college more opportunities and employment at market-places.

Courses Offered

The following long courses are learnt for two years:

- Motor Vehicle Mechanics
- Domestic Electrical Installation
- Building Construction
- Hotel Management
- Tailoring
- Welding and Fabrication
- Animal Husbandry
- Agriculture

Related and Supporting Courses

- Engineering Science
- Technical drawing
- Tourism
- Mathematics
- Life skills
- English and communication Skills
- Entrepreneurship – Management
- Computer Application

Additionally the College offers

- Short course on driving
- Other courses as needed

**Text and Photo:
Anathe Nnko, Principal KFDC**

Kvinnliga FDC-studenter engagerade i lantmäteristudier

KECs hälsovård 1970-2020

- från hälsocentral till regionsjukhus

The Kibaha Health Center was established in 1967 with a capacity of 35 beds. During this period, the Health Center was under Nordic Tanganyika Project (NTP). In 1970, the NTP was handed over to the Government of Tanzania with a new name of Kibaha Education Centre (KEC).

From 1970, the Health Centre was under KEC. The KEC through government subvention continued to develop the facility buildings. In the late 1980's, the in-patient ward ground floor was constructed which increased the bed capacity from 35 to 110 beds.

With time, population growth dictated increase in service delivery; hence the Health Center was upgraded to Designated District Hospital in year 1979 and to Tumbi Special Hospital in year 1996 with capacity of 205 beds.

Due to increase in demand of health services, more buildings were required for service delivery. In the year 2001, there was an expansion of in-patient ward by constructing the first floor. Later on, in the year 2009, another building was constructed for Mother and Child health care; and the X-Ray and Ultra Sound Unit. The Laboratory building was constructed in 2012.

Due to additional buildings and expansion of services delivery, the hospital was upgraded to Tumbi Designated Regional Referral Hospital in 2011 with a capacity of 254 beds and bed occupancy rate of 75 - 80%. The hospital attends to 250 - 400 out-patients per day. In addition, the hospital serves 80% of the traffic accident victims occurring on the Dar es salaam - Chalinze - Morogoro highway and 8% of all motor traffic accidents occurring in Tanzania Mainland.

The referral hospital provides support to 7 hospitals, 23 health centers and 236 dispensaries of Coast Region. Furthermore, the hospital is used as teaching hospital and more than 200 students train there each year. It provides teaching services to intern doctors pursuing Master of Medicine and Doctor of Medicine, diploma courses for clinical officers, nursing and community health.

In addition to that, there is an ongoing expansion project which aims on increasing the hospital capacity from 254 to 400 beds. The expansion project includes the main building with all the medical technical facilities. The project also includes medical

and surgical wards, pharmacy and laboratory buildings and a new isolation ward. The expansion project is financed by the Government of Tanzania, and the construc-

tion of main building has been completed to 65 Percent.

Text and Photo
Hildegarda Saudari
Head of Evaluation Unit, KEC

Tumbi Regional Referral Hospital, In-patients Ward

Tumbi Regional Referral Hospital, X-ray and Ultrasound Unit

Tumbi Regional Referral Hospital, Laboratory Unit

Tumbi Regional Referral Hospital, Expansion Project, Main Building

Internationellt skolutbyte

Som tidigare nämnts ersattes Farmers Training Centre och övriga motsvarande utbildningar i Tanzania av Folk Development Colleges under mitten av 1970-talet. År 1978 fanns det 52 FDCs i landet.

1980 bildades en vänförening för folkhögskolor i Tanzania och Sverige, och samarbete mellan vänskolor startades.

Fellingsbro folkhögskola och Kibaha FDC har sedan 1988 varit vänskolor. Från läsåret 1992-93 startade på allvar samverkan mellan de båda skolorna. Målet för vänföreningen i Fellingsbro var

- Att utveckla vänkontakter med Kibaha FDC
- Att stärka solidaritetskänslan med tredje världen
- Att sprida kunskaper om hur människor lever där
- Att ge personlig erfarenhet av internationell verksamhet
- Att ge Kibaha ekonomisk hjälp till projekt
- Att ge möjlighet för skolornas elever och personal att besöka varandra.

Denna samverkan utvecklades och fördjupades under de följande åren fram till idag. Naturligtvis har det funnits perioder av lägre intensitet i utbytet mellan skolorna, men grupper av elever och lärare från båda skolorna har besökt varandra relativt regelbundet. Bland de projekt som startats inom ramen för samarbetet kan nämnas Tanzania-kiosken, där bland annat varor från Tanzania ska importeras och säljas, kycklinguppfödning, datorutbildning och handikappanpassning. De senaste åren har teckenspråksutbildning och honungsproduktion varit aktuella projektområden.

En kurs för vuxna med förvärvade hjärnskador, Friskvårdskursen, som hade startats i Fellingsbro väckte intresse hos besökande från Kibaha FDC och under 2017 och 2018 har ett projekt om att stödja motsvarande verksamhet vid Kibaha FDC startats, med ömsesidiga besök av lärare och studerande vid de båda institutionerna.

*Info från Leif Rosenberg
lärare vid Fellingsbro folkhögskola*

Kvinnerstagymnasiet strax norr om Örebro har haft elevutbyte med Kibaha Folk Development College sedan år 2009. Från 2014 deltog Kvinnersta i utbytesprogrammet Athena, finansierat av SIDA men utlagt till Universitets- och Högskolerådet. Målsättningen för programmet är att eleverna skaffar sig internationell erfarenhet, utvecklar sina språkkunskaper, mögnar,

vidgar sina perspektiv och fördjupar sina kunskaper om omvärlden och sig själva.

”Elever och personal har besökt varandras skolor under 3 veckor och lärt sig mycket av varandra. Utbytet har utvecklats till att även omfatta en flickskola i Kibaha (KGSS) där eleverna lär sig att laga mat, sy kläder och andra teoretiska ämnen. Tack vare flickskolan kunde **Virginska gymnasiet**s Restaurang- och Livsmedelsprogram bli involverade i utbytet sedan våren 2019.

Våra svenska elever har alltid förundrats över att eleverna i Tanzania är så glada och nöjda med det lilla de har och får. Våra elever har varit delaktiga på lektioner i Kibaha och tycker att det är mer teoretiska lektioner i Tanzania än i Sverige. Eleverna har också haft långa och intressanta diskussioner om ländernas olika kulturer, utbildningar och livsstilar. Eleverna och lärarna från Kvinnersta och Virginska har också samlat in pengar på olika sätt som vi skänkt till skolorna och till ett barnhem i Kibaha. Bagerielevererna och lärarna från Virginska har även involverat **Tegnérskolan** lite i projektet, där barnen i klass 2 skänkte några av sina gosdjur och skrev meddelanden på dem till barnen på barnhemmet, som vi tog med till Tanzania.

Eleverna från Kvinnersta och Virginska fick ta del av hur olika småföretag fungerar och en av lärarna fick vara med och hålla i lektioner i hemkunskap, geografi och samhällskunskap på flickskolan (KGSS) och även en restauranglektion för en vuxenutbildning i Kibaha FDC. Elever från Kibaha fick prova på att köra traktor, mjölka kor med maskiner, visa kökseleverna Tanzanisk matlagning, baka olika svenska bakverk, vara med på hantverksprogrammets inriktningar frisör och textildesign, allt med mycket mer elektriska maskiner än vad de var vana vid. Elever från Hotell och Turism-programmet guidade runt gruppen i Örebro och i Stockholm.

Lärarna från Tanzania fick specialprogram några dagar då de fick föredragning om hur gymnasieskolans organisation är uppbyggd i Sverige och i Örebro av några chefer vid gymnasieförvaltningen. Lärarna var även på rådhuset där en politiker visade runt, de fick träffa lokala politiker som berättade mer om vårt politiska system i Sverige. De besökte även Tullängsgymnasiet där skolledare berättade om utbildningen och visade runt. Även fackliga frågor diskuterades, som om lärarnas arbetsmiljö, lön och olika utmaningar som Tanzanias och Sveriges lärare har framför sig.

*Info från Ann-Louise Stolt
Virginska gymnasiet*

Elev- och lärarmöte. Foto: Privat

Elever från Thoren Business School i Örebro hjälper Kibaha-elever starta starta UF-företag Foto: Privat

Övriga skolor som har utbyten med skolor på Kibaha är Thorén Business School (gy) och Karl Johans-skolan (gr 4-9, musikklasser), båda i Örebro. Dessa skolor har deltagit i Atlas partnerskap, som har till syfte att främja utvecklingen av internationella kontakter inom det svenska skolväsendet.

Thoren Business School: "I mars 2019 så var jag på en resa som utan att överdriva förändrade hela mitt liv, en resa som faktiskt inte alls är slut än" säger Emmy Norgren Johansson, före detta elev vid Thoren Business School. Emmy var en av sju gymnasieelever som under våren 2019 åkte ned till Kibaha, med på resan fanns även två personer ur personalen på TBS. Syftet med resan var att eleverna från Örebro skulle hålla i två workshops om entreprenörskap för kvinnliga gymnasieelever men även för andra intresserade kvinnor i närområdet. Workshopen som kallas "UF på minuten" simulerar under några timmar många av de led som är nödvändiga vid uppstartandet av ett nytt företag. Deltagarna får komma på en affärsidé som mynnar ut i en vara eller tjänst, under senare led får de analysera konkurrensen

på marknaden, marknadsföring, ekonomi et cetera.

Under workshopparna fick de svenska eleverna höra om väldigt kreativa och innovativa företagsidéer. Kvinnornas affärsidéer handlade om allt från hållbar utveckling till hur man skulle kunna utveckla det lokala näringslivet och möjliggöra för flera mammor att komma ut i yrkeslivet. Flertalet av de lokala kvinnorna som medverkade meddelade i slutet av workshopen att de nu hade tillräckligt med verktyg för att genomföra sin idé och lovade gruppen från TBS att nästa gång de är på plats så kommer de att få se flera av dessa företag på den tanzaniska marknaden.

Samarbetet kring entreprenörskap inleddes på riktigt redan hösten 2017 då elva elever och fyra lärare från TBS Örebro åkte ned till Kibaha för att låta de svenska eleverna starta UF-företag tillsammans med de tanzaniska eleverna. UF (Ungt Företagande) - företag innebär att eleverna under ett år på gymnasiet får skapa, sköta och sedan avveckla ett företag. Samarbetet mynnade ut i tre företag: Pen and Paper UF, Africafe UF samt Shalom UF. Företagen skapades nere på plats i

Kibaha och genom kommunikation via *Whatsapp* och dylikt höll eleverna kontakten genom hela läsåret. Företagen fokuserade på allt från att introducera tanzaniska produkter på den svenska marknaden till att underlätta skolgången för elever nere i Kibaha. Företaget Pen and Paper UF designade exempelvis anteckningsböcker tillsammans med barn från barnhemmet Buloma. Anteckningsböckerna såldes sedan på den svenska marknaden och delar av vinsten skickades ned till de tanzaniska eleverna som ingick i företaget. De tanzaniska eleverna köpte sedan skolmaterial som de därefter sålde till lokala elever för ett subventionerat pris.

I mars 2018 kom de tanzaniska eleverna på besök till Örebro och var med och representerade sitt UF-företag på den regionala mässan på Conventum i Örebro. Besöket bjöd dock inte enbart på arbete kring UF-företagen utan eleverna från Tanzania fick för första gången testa på vinteraktiviteter som skidåkning, pulkaåkning, hockey-matcher, skridskor och snöbollskrig. De tanzaniska eleverna bodde hemma hos de svenska eleverna och eleverna från TBS introducerade sina tanzaniska vänner till allt från fredagsmys till äventyrsbad. I samband med att UF-företagen avvecklades vid läsårets slut i maj 2018 uppkom diskussioner kring hur KEC och TBS Örebro skulle fortsätta sitt samarbete. Valet föll på att fortsätta samarbeta kring entreprenörs-frågor.

Trots att arbetet kring företagande var huvudsyftet med resan till Kibaha våren 2019 så kom den att inkludera så mycket mer. Under den dryga vecka som gänget från TBS var på plats välkomnades de av lokala elever och personal att delta i sång och dans, de blev även hembjudna till flera av sina tanzaniska vänner och fick uppleva den tanzaniska kulturen på nära håll. Dessutom hade de svenska eleverna innan avresa kontaktat lokala företag och organisationer för att bli sponsrade med reflexer. Dessa reflexer delades sedan ut på plats i Kibaha till drygt 1300 grundskoleelever i samband med ett TBS-eleverna höll i en kort lektion om trafiksäkerhet. Insamlingen resulterade även i drygt åttio reflexvästar som delades ut till lokala motorcyklister. Innan avresa hade eleverna från TBS även samlat in pengar. Insamlingen var till förmån för barnhemmet Shalom som med sina sjutton barn är i stort behov av en större egen fastighet. En del av insamlingen var även för att kunna köpa mat till utsatta familjer i området. Under en av dagarna på plats i Kibaha besökte sedan gruppen från TBS sju utsatta familjer. Svenskarna slogs av den ofantliga kärlek och generositet som fanns hos dem de mötte, att de som

TBS reflexvästar provas av lokala motorcykel-taxis (Boda-boda). Foto: Privat

Elev från TBS vid besök på barnhemmet Shalom Foto: Privat

med svenska ögon hade minst var de som var mest villiga att dela med sig.

Ett par dagar senare så spenderade gänget från TBS en heldag på barnhemmet Shalom. och mötet med dessa familjer samt barnen på Shalom är något som eleverna aldrig kommer att glömma. Emmy Norgren Johansson som var med på resan förklarade mötet med familjerna och barnen på Shalom med att: ”Den kärlek och humanitet som jag fick se där nere är något utöver det vanliga, något extra som jag inte ens trodde fanns på riktigt. De har verkligen lärt mig om vad livet verkligen går ut på. Det handlar inte om det nyaste materiella eller saker som vi är så sjukt privilegierade med här hemma utan de har lärt mig att vara glad för allting, att uppskatta allting och visa humanitet och kärlek gentemot varandra och att det är det här livet verkligen går ut på. Att lämna alla människor där nere har satt så djupa spår att det kommer att ta så lång tid för dem att läka, om de någonsin läker.”

Under dagen på Shalom så hjälpte gruppen från TBS bland annat till med att tvätta. Eleverna slogs av hur mycket och hårt arbete som krävs för att få verksamheten att fungera, men även hur mycket kärlek och glädje som fanns. Dagen på Shalom ägnades i övrigt i huvudsak åt lek. Eleverna från Sverige introducerade svansleken, bedrev ansiktsmålning, spelade fotboll och målade tillsammans med de fantastiska barnen. Eleven Lukas Erlandsson uttrycker att mötet med barnen var ”helt magiskt” och att han hoppas att ”fler får uppleva det här

Elev från TBS med blivande Zlatan vid besök på barnhemmet Shalom Foto: Privat

som det vi har gjort.” En annan av eleverna som var med på resan, Emilia Berglöw, uttrycker att ”Den dagen så upplevde jag mer kärlek än vad jag någonsin gjort i hela mitt liv och det kommer för alltid vara den finaste dagen som jag upplevt.” För precis som Emmy sa inledningsvis i denna artikel så har resorna till, och mötet med alla personer i, Tanzania förändrat livet för de svenskar som deltagit i projektet och det är en resa och ett samarbete som vi hoppas kommer att fortsätta i många år framöver.

Emma Aldegren

Lärare vid Thorén Business School

Från **Karl Johan-skolan** genomfördes en planeringsresa till Kibaha i februari 2017, varefter utbytet startade i februari 2019. Syftet med utbytet har varit att mötas genom musiken. Under 2019 har genomförts ett dubbelutbyte mellan Karl Johan och Kibaha-skolorna. Alla 4 Kibaha-skolorna är involverade – Tumbi Primary, KSS, KGSS och Tumbi Secondary – med elever i mot-

svarande åldrar som de deltagande eleverna från Karl Johan.

”Karl Johan-skolan har nu genomfört ett dubbelutbyte mellan oss. I februari 2019 var vi nere i Kibaha och träffade alla skolenheter. Vi har genomfört utbytet i musikens och dansens tecken. Ner till Tanzania åkte 5 elever från årskurs 9 och 3 lärare. På besök till oss kom 3 av varje.

Vi har sjungit och dansat tillsammans men också haft diskussioner mellan eleverna som rör allt från att vara ung i sitt land, framtidsdrömmar som traditioner inom olika kulturyttringar. Under besöket i Sverige så bodde eleverna i värdfamiljer och det har fungerat bra. På skolan deltog de i alla typer av lektioner och aktiviteter. Besöket har varit mycket uppskattat av våra elever (åk 4-9) och flera har uttryckt önskan och glädje över att träffa dem men också en vilja att åka till Tanzania i framtiden.”

*Sammanställt av Leif Rydell
lärare vid Karl Johan-skolan*

Kibaha-lärare vid besök på Karl-Johan skolan i Örebro. Foto: Privat

Stöd till Kibaha Girls Secondary School

Elev och lärarföreningen

En tid efter det man på Kibaha den 10 januari år 2000 firat 30-årsminnet av övertagandet av projektet och bildandet av Kibaha Education Center, startade några tidigare elever vid Kibaha Secondary School en elevförening KECAA. Efter några år sökte man via den svenska ambassaden i Dar es Salaam kontakt med sina tidigare nordiska lärare. Kontakterna resulterade 2007 i bildandet av en motsvarande lärarförening, Kibaha Nordic Teachers Association KNTA, med ett 50-tal medlemmar.

KNTA beslöt efter hand att stödja eleverna vid den år 2008 startade Kibaha Girls Secondary School, en dagskola som hade byggts upp av KEC utan bidrag från annat håll. Ett av skälen var att under Nordiska Tanganyikaprosjektets uppbyggnad valde man att prioritera pojkskolan KSS (internatskola), som alltså byggdes med biståndspengar. Det kändes då moraliskt riktigt att vi skulle stödja flickskolan!

Stipendier till Kibaha Girls

Samarbetet mellan KNTA och KGSS startade 2014 med en överenskommelse om att 10 elever per år skulle erhålla ett stipendium på 200 000 Tsh (cirka 100 US\$) vardera, för att täcka en del av kostnaderna för studierna. Villkoren för att få stipendierna var att elevens föräldrar hade svag ekonomi (flera av stipendiaterna

har varit föräldralösa), att eleven hade goda förutsättningar att klara sina studier, och att eleven också hade en målsättning med dem. Efter 2 år utökades antalet stipendiat till 20 årligen, på grund av ökade bidrag.

Varje år sedan 2014 har en eller flera av KNTAs styrelsemedlemmar besökt KGSS för att träffa stipendiaterna och deras lärare samt att få bekräftat att projektet fungerar som planerat. Dessa resor har bekostats av resenärerna själva, som deras bidrag till samarbetsprojektet.

Det hade visat sig att examensresultaten för eleverna har varit ganska låga jämfört med övriga skolor i Tanzania. Vid diskussioner med lärarna har det framförts att många elever har lång skolväg (vandring genom bushen 4 -5 km). Bara de som har råd kan ta med en lunchmatsäck.

Lunch för Kibaha Girls

Den högst prioriterade åtgärden enligt lärarna skulle vara att erbjuda alla de 300 eleverna vid skolan fri lunch. Kostnaden

för denna fria skollunch som skulle erbjudas 4 dagar/vecka under hela skolarbetet beräknades utifrån en varierad matsedel innehållande varmrätt, grönsaker och frukt, till 12 000 US\$ per läsår.

Från 2018 bidrar därför KNTA med 50 % av kostnaden för skolluncher för alla 300 eleverna. Enligt överenskommelsen delar KEC och KNTA på kostnaden för luncherna. Tre menyer serveras omväxlande: Ris med bönor, grönsaker och frukt; Ugali med bönor, grönsaker och frukt; "Kande" (kokt majs med bönor), och frukt. Ett provisoriskt kök - bekostat av KNTA - byggdes i slutet av 2018 och togs i bruk i januari 2019.

Dessa båda projekt ska fortgå till och med 2021, varefter utvärdering ska ske under 2022.

Säkrad vattenförsörjning

Kibaha Girls Secondary School har sin vattenförsörjning från KEC. Vattentillgången är ganska knapp och sporadisk, dessutom dyr för skolan. För att trygga en fortsättning av skolluncherna är det viktigt att eleverna själva odlar grönsaker som aktivitet för self-reliance. Skolan har tillgång till mark för detta, men vattnet räcker inte till för odling. Det är därför ett starkt önskemål från KGSS att vi i KNTA hjälper till med att få en brunn borrhärd i skolans närhet, för vatten till matlagning och till odling.

Skolan har gjort en kostnadsberäkning för prospektering, brunnborrning och vattentank med alla tillbehör. KNTA har utlovat ett stöd till projektet med 2/3 av totalkostnaden (motsvarande 6500 USD). Den återstående tredjedelen får skolan försöka täcka på annat sätt.

Brunnsborrning blir då det tredje projekt som KNTA engagerar sig i. Det har hittills visat sig omöjligt för KNTA att få stöd från organisationer eller institutioner som vore tänkbara partners i sådana projekt. Projektets ekonomi bygger på frivilliga bidrag från medlemmar och deras vänskrets. Som framgått ovan kommer alltså de insamlade medlen till 100-procent projekten till godo! Vi har inga administrativa kostnader.

Staffan Lundqvist, text och bild

Ovan: Stipendiater från Kibaha Girls Secondary School

Nedan: Kön för skollunchen

Tidningskrönikan:

Lissu vill hem, Assad får gå

I perioden augusti-oktober fortsätter rapporterna om hårda tag mot mass-media och politisk opposition. Den tidigare utrikesministern Bernard Membe har luftat kritiska synpunkter mot den förda politiken. Nye utrikesministern Kabudi har varit i FN för att försvara regeringens politik.

Sagan om statens inhopps på cashew-marknaden närmar sig sitt slut. Bönderna skall äntligen få betalt, och staten kommer inte att blanda sig i cashew-försäljningen denna säsong, som just börjat.

Toppnyheten för övrigt var att ledaren för Chadema, Tundu Lissu, planerar att återvända till Tanzania för att delta i presidentvalet 2020 - han har vårdats i utlandet efter att ha blivit nedskjuten. Men det senaste är att han skjutit upp sin återkomst sedan han fått dödshot.

Slutligen: I månadsskiftet oktober-november meddelade presidentkansliet att riksrevisor Assad inte får förlängning, något som hittills varit kryptiskt. Riksrevisionen får kanske inte vara alltför kritisk...

Ambassadör på sanktionslista

USA har satt upp Anselem Sanyatwe på sanktionslistan för personer med ansvar för dödandet i samband med demonstrationerna efter valen i Zimbabwe. Sanyatwe är f.d. general som ledde presidentens vaktstyrka. Han utsågs senare till ambassadör i Tanzania. 1/8 Citizen

Journalist åtalas för penningtvätt

Journalisten Eric Kabendera åtalas för penningtvätt och skattebrott rörande 173m Tsh efter att ha suttit häktad en längre tid.

Red: Många anser dock att han i själva verket straffas för sin kritiska undersökande journalistik. 5/8 Daily News

Flest lejon i Tanzania

Enligt Dr Ikanda vid Tanzania Wildlife Research Institute finns det runt 14 000 lejon i landet, det är det största populationen i Afrika. Han kommenterade en ny rapport från Oxford University: *State of the Lion: Fragility of a Flagship Species*, som menar att lejonen försvunnit från 95% av sitt ursprungliga område. Tanzania har bevarat en stor stam p.g.a. många nationalparker och skyddade områden. 10/8 Daily News

Zimbabwes ambassadör Sanyatwe hamnade på sanktionslista p.g.a. dödsskjutningarna vid valdemonstrationerna i Harare

Många döda i tankbilsexplosion

Ett hundratal människor dog i en tankbilsexplosion nära Morogoro. Olyckan inträffade när många samlades för att samla upp bensin från en läckande tankbil.

10/8 Citizen

Zimbabwe-sanktioner bör lyftas

Tanzania, som nu får ordförandeskapet i SADC, anser att sanktionerna mot Zimbabwe bör lyftas. Skälet är att de beslutades av västländerna p.g.a. Mugabes brott mot mänskliga rättigheter, men nu har man en nyvald president och en fortsatt allvarlig ekonomisk kris. 17/8 EastAfrican

SADC: Swahili nu officiellt språk

SADC har antagit swahili som fjärde språk efter engelska, franska och portugisiska. Tillkännagivandet kom i samband med att ordförandeklubban lämnades till president Magufuli vid SADCs 39:e statschefsmöte. 17/8 Daily News

Polis stoppar presskonferens

Polis hindrade oppositionspartiet ACTs ordförande Zitto Kabwe från att hålla presskonferens i samband med öppnandet av SADCs möte i Dar es Salaam. Kabwe fick följa med till polisen för att förhöras. 17/8 Citizen

Anriktningsverk för guld startas

Landets första anriktningsverk för guld startar i oktober. Detta meddelade minister Biteko vid ett besök vid konstruktionsområdet invid huvudstaden Dodoma. 21/8 Daily News

Investeringar mål för ambassadörer

Förmågan hos landets ambassadörer att attrahera utländskt kapital för investeringar blir en viktig faktor då man utvärderar deras arbete. Detta sade president Magufuli

Journalisten Eric Kabendera har efter en längre tids häktning slutligen åtalats för ekonomiska brott.

vid ett möte för ett 40-tal ambassadörer i Dar. 23/8 Guardian

EU: Insats mot Aids och Malaria

EU har bekräftat sitt bidrag på €550 miljoner till den Globala fonden mot Aids, Tuberkulos och Malaria, och stöd till hälsovården. EUs ordförande Donald Tusk klargjorde detta i samband med G7-mötet i Biarritz. 24/8 Citizen

Burundi-flyktingar repatrieras

Tanzania och Burundi är ense om att repatriera flyktingar från de olika lägren i Kigoma-regionen, även utan medverkan från det internationella samfundet. De båda länderna är överens om att det nu är hög tid att implementera de beslut som fattades förra året. 26/8 Daily News

Mer än två perioder för presidenten?

En medborgare har inkommit med en skrivelse till högsta domstolen där han hävdar att presidenten bör kunna sitta fler än 2 perioder. En begränsning strider mot konstitutionens bestämmelse om medborgares rätt att delta i det offentliga livet, menar han. 2/9 Citizen

Registrera ditt SIM-kort eller böta!

Om man använder oregistrerade SIM-kort riskerar man 5m Tsh i böter eller 12 måna-

Zitto Kabwe från ACT Wazalendo hindrades av polis från att möta pressen.

Chademas Tundu Lissu får behålla sin parlamentsplats, och förklarar sig redo att ställa upp i presidentvalet.

ders fängelse, om ett nytt lagförslag antas av parlamentet. 3/9 Citizen

Domstol släpper Air Tanzania plan

En domstol i Johannesburg bestämde 4 september att det Airbus-plan från ACTL som belagts med kvarstad skall släppas. Det fastnade i Sydafrika den 23 augusti efter en begäran från en sydafrikan som har krav mot Tanzania på kompensation efter att staten tagit över hans farm på 80-talet. 4/9 Citizen

Inga mer köp av cashew-nötter

För den kommande cashew-säsongen meddelar regeringen att man avser att låta odlare och köpare sköta försäljningen utan ingripande från staten. Staten meddelar dock indikativa priser och skall se till att handeln fungerar. 5/9 Citizen

Beslut om Lissus parlamentsplats

Beslutet om att Tundu Lissu skulle förlora sin parlamentsplats överklagades och har nu lett till att Lissu får behålla sin plats. Men samtidigt har en ny ledamot redan valts. Och denna ledamot blir också kvar, eftersom detta valresultat inte överklagats. 10/9 Citizen, Daily News

Alla cashew-nötter nu sålda!

Regereringen har äntligen lyckats sälja de 222 000 ton cashew-nötter som man köpt upp av bönderna (Vietnam var en stor köpare). 10/9 Citizen

Den tidigare utrikesministern Membe varnar för negativa följder av minskad press- och åsiktsfrihet.

sid 12 - Habari 4/2019

JPM: Kinas vänskap värdefull

President Magufuli uttryckte sin tacksamhet mot Kina till Xi Jinping när han i Dar överlämnade 40 militärfordon till den tanzaniska armén. 13/9 Daily News

Regeringen förnekar Ebola-rykten

Regeringen förnekar att det inträffat något fall av Ebola i landet. Rykten kom i svang sedan en läkare som studerat i Uganda dog av en virusinfektion. WHO och USA har erbjudit sig att hjälpa till med diagnostiken. 14/9 Daily News

Världsbanken: Forsatt TASAF-stöd

Världsbanken har beslutet om ett stöd på \$450m till Tanzania Social Action Fund. TASAF stöder de fattigaste med bl.a. kontanta utbetalningar. Programmet omfattar 5 miljoner personer, mest kvinnor, och innefattar även kontantstöd till utsatta. 14/9 Guardian

JPM: Inget intresse för fler perioder

Regeringen har instruerat högsta domstolen att inte ta upp frågan om att ta bort den konstitutionella gränsen på två valperioder för presidentens styre. Statsåklagaren hade 8 invändningar mot förslaget. 18/9 Citizen

Kritik mot statliga valobservatörer

Oppositionen kritiserar att regeringen utsett statsanställda till observatörer vid de lokala valen den 24 november. Högsta domstolen har sedan tidigare förbjudit användande av distriktschefer som valövervakare. 18/9 Citizen

Membe om vikten av fri press

Bernard Membe, tidigare utrikesminister och presidentkandidat, har varnat för att minskande press- och åsiktsfrihet kommer att resultera i en försvagning av regering och de politiska partierna. 19/9 Citizen

Homo-jakt igen, på Zanzibar?

Polisen på Zanzibar har instruerats att arrestera de som praktiserar eller stöder homosexualitet, såväl som användare av droger. Ordern gavs av vice inrikesminister Masauni vid ett besök på Zanzibar. 23/9 Nipashe

Straffrihet vid återbetalning?

Många som fängslats eller häktats för ekonomiska brott kan komma att frigges om de betalar in till staten motsvarande belopp som den ekonomiska skada de orsakat. Detta meddelade president Magufuli vid ett möte före tillträdande regional chefer och ambassadörer. Red: JPM är otalig på att rättvisans kvarnar mal långsamt! 23/9 Daily News

Nye utrikesministern Kabudi åkte till FN för att försvara Tanzania mot kritiken om minskande mänskliga rättigheter.

Ingen elbrist längre

Enligt energiminister Kalemani är nu den genererade effekten uppe i 1600 MW, medan konsumtionen endast utgör 1100 MW. Samtidigt pågår utbyggnad av projekt såsom Stiegler's Gorge vilket kommer att möjliggöra den planerade elutbyggnaden i planen för 2015-2020. 26/9 Daily News

Inga samtal med oregistrerad SIM

Regeringen har beslutat att mobilanvändare som inte biometriskt har registrerat sina SIM-kort senast 31 december inte kommer att kunna använda dem för samtal. Endast tanzaniska medborgare med ID-nummer kan registrera SIM-kort. Beslutet avser att förhindra brott. 29/9 Daily News

Kabudi försvarar Tanzania i FN

Utrikesminister Kabudi försvarade Tanzania på MR- och yttrandefrihetsområdet vid sitt första framträdande i FN sedan han blev tillsatt. Ministern talade om den politiska situationen, medias frihet, yttrandefrihet och "good governance". Kabudis tal orsakades av att Tanzania fått mycket negativ kritik i dessa frågor på senaste tiden.

Ministern påpekade att det finns 152 radiostationer, mer än 15 tidingar, och 34 TV-kanaler, och att staten endast äger en liten del av media. Vidare finns 21 registrerade politiska partier.

Kritiker tror inte att Kabudis insats övertygade, då kommentarer till aktuella

Vice inrikesminister Masauni har uppmanat polisen på Zanzibar att arrestera homosexuell praktiserare och -aktivister.

Harbinder Singh, en av nyckelpersonerna i Tegeta Escrow skandalen, är intresserad av en "plea bargain". Han har nog pengar att betala för sig.

händelser saknades och beskrivningen var ytlig. Tanzanias samarbetspartners som noggrant följer händelseutvecklingen lär inte bli imponerade. 29/9 Citizen

Många vill utnyttja "plea bargain"

Hittills har 467 personer som häktats/ åtalats för ekonomiska brott begärt "plea bargains", dvs att slippa straff mot ett erkännande och betalning till staten för den skada man orsakat. Den totala summan har nått motsvarande 454 miljoner kr.

1/10 Guardian

Rekordhöga skatteinkomster

Skatteverket TRA fick i september in nästan 1,8tri Tsh i skatter och avgifter, eller 97% av budget. Det var rekord hittills och 29% högre än motsvarande period förra året. 2/10 Daily News

Brittisk varning för Ebola

Britter som bor eller reser i Tanzania har varnats av Foreign Office med anledning av dödsfallet nyligen, som man tror antagligen orsakats av Ebola. Man påpekar också att WHO utreder dödsorsaken.

2/10 EastAfrican

Burundiska flyktingar repatrieras

Nästan 600 burundiska flyktingar har lämnat Tanzania för att återvända till Burundi rapporterar FN. Dessa var de första i den stora repatriering som vissa flyktingar fruktar kommer att tvinga dem tillbaka mot deras vilja. Enligt en talesman för regeringen var återvändandet frivilligt.

3/10 EastAfrican

EAC startar klimatämningsprogram

Den Östafrikanska Unionen EAC startar ett program för anpassning till följderna av klimatförändringen. Programmet får stöd av EU. 4/10 Guardian

Air Tanzania: Inget Sydafrika-flyg

Air Tanzania lägger ned sin linje till Sydafrika. Beslutet fattades efter de xenofobiska upploppen i Sydafrika (där även tanzanier drabbades), och efter det att ett ACTL-plan hade stoppats där p.g.a. en rättstvist.

5/10 Citizen

Dengue-feber har dödat 13

Från januari till september har 13 personer dött av dengue-feber, medan nästan 6800 har fått diagnosen. Detta enligt hälsominister Ummu Mwalimu. 5/10 Guardian

Antalet gravida skolflickor chockar

President Magufuli har uttryckt sin chock över Rukwa-regionen där över 200 skolflickor blev gravida under 2018, och har gett berörda myndigheter i uppdrag att hitta en strategi för att få bukt med problemet. Rukwa toppar statistiken i landet.

8/10 Guardian

Cashew-odlare får betalt 30 oktober

Statens resterande skuld till cashew-bönder på 59md Tsh skall betalas senast 30 oktober lovar regeringen. Red: Det blev i början av november. 8/10 Citizen

Harbinder Singh begär "plea bargain"

Harbinder Seth Singh som tillsammans med James Rugemarila åtalats för ekonomiska brott i samband med Tegeta Escrow affären som rullades upp under 2017, har erbjudit återbetalning mot att han slipper vidare straff. 10/10 Citizen

Dom för missfirmelse av JPM ogillas

Högsta domstolen frikänner oppositionspolitikerna Mbilinyi och Masonga (Chadema), som av en lägre instans dömts för olämpligt språkbruk vid kritik av presidenten. De dömdes förra året till 2 års fängelse, som de också hunnit avtjäna.

12/10 Tanzania Daima

Hälsominister Ummu Mwalimu håller koll på antalet döda i Dengue. Men man förnekar att Ebola finns i landet.

Kabendera vill ha "plea bargain"

Frilansjournalisten Erick Kabendera som efter en längre tids häktning åtalats för ekonomiska brott har ansökt om att få slippa straff i en "plea bargain".

12/10 Daily News

138 frias av JPM efter "plea bargain"

Hittills har 138 personer som häktats/åtalats för ekonomiska brott fått amnesti av presidenten efter att ha förbundit sig att kompensera staten för den skada de orsakat. 12/10 Daily News

Priset på majsmjöl stiger

Konsumenter har fått känna av stigande priser på majsmjöl. Enligt handlarna är det mindre leveranser som ligger bakom. Ett skäl kan vara att regeringen har beviljat stor export eftersom man bedömt att landet har ett överskott på majs. 14/10 Citizen

Många döda och hemlösa efter skyfall

Skyfallen i Tanga-regionen har orsakat 5 dödsfall och hemlöshet för 120 personer, samtidigt som vägar och infrastruktur skadats. 14/10 Daily News

Livsstilssjukdomar ett stort problem

Hälsovården i landet belastas alltmer av patienter med livsstilssjukdomar som dia-

I september träffades Xi Jinping och president Magufuli när 40 militärfordon överlämnades som gåva från kinesiska armén.

Premiärminister Majaliwa representerade Tanzania under Rysslands Afrika-möte i Sochi - ses här skaka hand med Putin.

betes och hjärt/kärlproblem. Detta framfördes från hälsoministeriet vid en paneldiskussion vid Sokoine Universitetet i Morogoro. 14/10 Guardian

Lissu presidentkandidat 2020

Oppositionen främste förträdare, Chade-mas Tundu Lissu, lovar att ställa upp i presidentvalet om partiet och väljarna vill det. Han lovar även att återuppta arbetet på en ny konstitution. 16/10 Nipashe

Mo Index: Bättre "governance"

Staten fungerar något bättre under nuvarande president än tidigare, enligt 2019 års rapport från Mo Ibrahim Index for African Governance. Förbättringar finns inom områden som lag och ordning, medborgarsamverkan och personlig utveckling. Jobbtillfällen inom den hållbara ekonomin har dock minskat. 17/10 Citizen

Världsbanken om läskunnighet

Enligt världsbankens rapport *Ending Learning Poverty: What Will it Take?* har den låga läskunnigheten i Tanzania i åldrarna 10-14 år sin förklaring i att den statliga budgeten minskat samtidigt som antalet elever ökat starkt efter regeringens beslut att ta bort skolavgifterna. 18/10 Citizen

Toppmöte Ryssland - Afrika

Premiärminister Majaliwa deltog i toppmötet mellan Ryssland och Afrika i Sochi den 23-24 oktober. 20/10 Citizen

Tvivel på siffror om väljarregistrering

Oppositionen tvivlar på regeringens uppgifter om väljarregistrering inför lokalvalen – 19,6 miljoner väljare skall ha registrerats. Tidigare har möjligheten att registrera sig skjutits fram till 17 oktober eftersom för få hunnit registrera sig. 21/10 Citizen

sid 14 - Habari 4/2019

Shejk Zubeir tycker inte att 18-års giftemålsålder nödvändigtvis gäller för muslimer.

Domstol har fastställt giftemålsålder

Appellationsdomstolen har fastställt Högsta Domstolens beslut om giftemål tidigare vid 18 års ålder. Tidigare har flickor kunnat gifta sig från 15 år med föräldrars samtycke. 24/10 Daily News, Guardian

Dreamliner nr2 landar i Dar

Ännu en Boeing Dreamliner har anlänt till Dar es Salaam som ett steg i regeringens satsning på att återuppliva Air Tanzania. 27/10 Sunday News

Kritik från Amnesty och HRW

I ett uttalande från Amnesty och Human Rights Watch hävdas att president Magufuli har lett en kampanj mot media och organisationer som allvarligt underminerat de demokratiska rättigheterna, samtidigt som landet förbereder sig för val. Man har infört lagar som hindrar oberoende journalistik, enskilda organisationers arbete och den politiska oppositionens aktiviteter. Administrationen har också anklagats för att fängsla journalister, för att kidnappa akti-

Charles Kichere blir ny riksrevisor efter Mussa Assad. En märklig come-back efter att ha blivit sparkad som chef för Skatteverket i juni.

vister och för fysiska attacker mot politiska motståndare. 28/10 EastAfrican

Intäkter från gruvbolagen ökar

Ändrade avtal och lagar har gjort att statens intäkter från gruvindustrin har flerfaldigats, från 196md Tsh 2016 till 470md Tsh idag. 28/10 Daily News

Motstånd mot ändrad giftemålslag

Islams överhuvud i Tanzania Sheikh Abubakar Zubeir påpekar att enligt Islam kan en flicka som börjat menstruera gifta sig. En utbildad flicka bör dock vänta tills hon är 18 år eller mer. 30/10 Mwananchi

Riksrevisorn byts ut

Riksrevisorn Mussa Assad får gå efter en period, och ersätts av Charles Kichere som tidigare varit chef för skatteverket TRA.

Normalt så skall riksrevisorn sitta två perioder, men Assad ersätts nu efter en period av en person som inte verkar ha den bakgrund som krävs för en riksrevisor. I nästa tidningskrönika lär ni kunna läsa mer om detta. 3/11 Citizen

Oppositionen, som fått Tundu Lissus ansikte, irriterar Magufuli. Men enligt Gado skjuter sig presidenten i foten genom sina motåtgärder.

Birth of Kibaha Township

History

At times people tend to think less of the past simply as it belongs to the past, and perhaps they were not there when things were taking place. Nevertheless, what they forget is that the past helps us to draw good or bad lessons for a better future. For the same reason History is being taught as a key subject in Schools.

Looking back to history offers an opportunity for the wise to do better through the avoidance of historical mistakes. History can also be a way of getting more prepared for the consequences of what you are doing.

Bearing this in mind, there is a link between the Kibaha Nordic Tanganyika Project and the birth of the Kibaha Township with a population of more than 128,000 people as per the 2012 National Census. When compared to the old timers of Chalinze and Mlandizi Townships along the same Morogoro Road, they are behind Kibaha. Despite Kibaha being very close to the City of Dar es Salaam, it is now the seat of the Coast Region administration covering the districts of Bagamoyo, Rufiji, Kisarawe, Mafia and Kibaha. In 1961 Kibaha was not even a recognised minor settlement when measured against Bagamoyo, Kisarawe or Kilindoni. One would have expected the historical town of Bagamoyo or Kisarawe to be the Coast Region's headquarters.

A great vision

For sure, the Nordic Tanganyika Project is a living testimony of the great vision our first president Mwalimu Julius Nyerere had. His brotherly friendship with the Nordic countries, the idea of having a package with far-reaching tangible multiplier effects encompassing the Kibaha Secondary School, the Tumbi Health Centre and a Farmers Training Centre offered a practical and wider front development in a country poor in many ways, be it social services or monetary economy. This was in 1962 just a year down the ladder after our independence in December 1961.

Sparsely populated bush

At that time the Kibaha area was simply a name, whatever it meant. The area was real bush and sparsely populated. Apart from the narrow single lane rough road out of Dar es Salaam to the hinterland, the Kibaha area roadsides were mostly without settlement and at night wild animal sightings was not too rare. Among the many

were the wild pigs, antelopes and lions. The few locals were pure small-scale farmers with an income hardly to satisfy basic needs. Some were no doubt praying for the outcome of Ujamaa (socialism), promising better living standards resulting from the people centred development approach adopted by the Government.

In terms of health facilities, nothing credible was existing apart from the 40 km travel to Dar es Salaam. The education infrastructure was also a big challenge. In fact Kibaha as a rural area at that time was typical of much of Tanzania of 1961. Luckier were those from areas where there were schools and hospitals built by missionaries.

Construction starts development

With the start of construction activities in 1962 Kibaha started to gain fame, first as a busy site but also as an opportunity to do small business outside the project area. Unplanned buildings started to come up at a slow pace, as the local business community was very small apart from the veteran Asian community that had a long history in business. People working with the NTP project began to see the long-term benefits and started to acquire land outside the project area and hence came the start of more modern housing. Unfortunately, most establishments were not a product of a centrally planned township settlement. It was development for each for himself and as such, nothing much was undertaken in term of proper town planning with the entire supportive infrastructure. It was in 1967 that a government survey team under the leadership of a trained surveyor, Sebastian Said Sarumbo, camped at Kibaha for several weeks undertaking a topographical survey for future planning use. This was because the government saw the unfolding effects of the Nordic Project. NTP was becoming a magnet drawing more interest from institutions and individual people. Being a student at that time, I could not see what came out of the topographical survey, though I got some soft drinks when admiring their chains and survey tools.

From the start, the Kibaha area became attractive to those working in the project as well as opportunity seekers - for the education and health infrastructure, and the Farmers Training Centre. It was even more fascinating to see cows, chicken and farming develop, and water and electricity connected. Kibaha assumed the quality of being a practical development model,

and the government loved the way it was evolving. Now there is an expanded Tumbi Regional Hospital, many dispensaries, more secondary and primary schools, public and private industry with services like hotels, petrol stations etc.

Major education centre

Apart from the Township, the Nordic Tanganyika Project has been instrumental in delivering short and long-term positive results in terms of both social and economic development covering Kibaha and Tanzania at large.

For many years, the Secondary School has been a source of senior leaders for the country. These include the former president Jakaya Kikwete. It is from Kibaha that we got many Ministers, Members of Parliament, Permanent Secretaries, a Central Bank Governor, Vice Chancellors, Ambassadors, just to mention a few. The Tumbi Health Centre has grown to become a very important hospital and the former Farmers Training Centre has become a major centre of agricultural entrepreneurship in the country. It is due to Kibaha that both the dairy and poultry industry have been thriving and improving people's incomes in all of Tanzania.

A great support model

As a former Student of Kibaha (1967-1968), I can confidently say that the Nordic concept is one of the greatest support model that Tanzania received from the Nordic countries via SIDA, DANIDA, FINNIDA and NORAD. As such, the current generation need to complement their respective countries for the great idea of our leaders of that time. Even when the Nordic staff left around 1969, still the Government was able to spearhead the continuation of the centre including an expansion of its activities and scope. A good foundation had been set and it was easy to supply follow up support or further development improvement packages. For sure, the Kibaha Township has its mother in the 1962 Nordic Tanganyika Project. I am hungry of a repeat in another part of Tanzania.

B S Mchomvu,
KSS student 67/68

**Earlier Permanent Secretary in
several ministries; latest CEO of the
Millennium Challenge Account**

Administration av Kibaha

Tanzania är administrativt indelat i regioner. Antalet regioner har ökat med tiden. Vid census 1988 fanns 21 regioner. Idag är antalet 31, varav 26 på fastlandet och 5 på Zanzibar. En orsak till ökningen av antalet regioner är den starka befolkningstillväxten, från 23 miljoner invånare år 1988 till 45 miljoner år 2012, då den senaste census genomfördes, dvs en fördubbling på 24 år. Dar es Salaam har haft en ännu kraftigare tillväxt, från 400 000 år 1972 till 4,3 miljoner vid 2012 års census. Idag antas befolkningen i Dar ligger över 5 miljoner.

Den 1 januari 1974 bildades Coast Region, eller Pwani på kiswahili, av den icke-urbana delen av dåvarande Dar es Salaam Region. Till regionshuvudstad utsågs Kibaha, och ett provisoriskt regionkontor inrättades i ett par rum i Kibaha Education Centres administrationsbyggnad. Det administrativa arbetet skedde i Dar es Salaam, i avvaktan på att ändamålsenliga lokaler iordningställdes i Kibaha. Inte förrän sex år senare, 1980, kunde president Nyerere inviga det nya regionkontoret i Kibaha.

Pwani Region som vid den senaste folkräkningen 2012 hade drygt 1 miljon invånare är indelad i 6 distrikt, varav Kibaha är ett. Distriktet Kibaha är i sin tur uppdelat i Kibaha Town och Kibaha Rural, med var sin administration men med gemensam District Commissioner. Kibaha Town med c:a 130 000 invånare är i sin tur uppdelad i 11 Urban Wards, motsvarande stadsdelar, medan Kibaha Rural (70 000 invånare) består av 8 Rural Wards, ungefär områden, samt 3 Mixed Wards. Alla dessa Wards är i sin tur indelade i mindre enheter.

I Kibaha Town finns idag tre större administrativa byggnader - Regional Office,

District Office (som ännu är gemensamt för Kibaha Town och Kibaha Rural) och Town Council. Den största stadsdelen är Maili Moja, som fick sitt namn på 1960-talet vid uppbyggnaden av Kibaha Education Centre KEC. Då fanns där bara några små affärer, duka på swahili, men platsen råkade ligga exakt en engelsk mil från KEC och den döptes alltså till Maili Moja = en mile. Den hade år 2012 drygt 21 000 invånare.

Besök på Kibaha distriktskontor

Efter de vanliga formalia med presentation och information mm så inledde District Commissioner, DC, Mrs Assumpter Mshama, med att uttrycka sin tacksamhet över vad de nordiska länderna har gjort för Kibaha, i och med uppbyggnaden av Kibaha Education Centre som blev ursprunget till dagens Kibaha stad. Hon informerade vidare om att Kibaha distrikt idag består av 2 Councils, dels Kibaha Town Council, dels Kibaha Rural Council, men med en District Commissioner. Invånarantalet är idag c:a 250 000.

Den senaste utvecklingen är i enlighet med regeringens önskemål att det inom

Pwani Region ska satsas mer på industrier. Mrs Mshama informerade om att denna nya satsning har inneburit att det idag finns ett hundratal industrier etablerade i Kibaha. Industrin producerar bl.a. medicin, golvplattor, tomat-chilisås, cement, tvål, kosmetika, blöjor och flaskvatten. Ytterligare privata investeringar är välkomna enligt DC Mshama. Att arbeta tillsammans och ha förtroende för varandra (jfr Ujamaa) menade hon var en grundbult för hennes arbete som DC. Slutligen uttryckte Mrs Mshama som sin mening att Kibaha Education Centre hade i hög grad bidragit till den utveckling av Kibaha Town som skett de senaste 50 åren.

Pwani regionalkontor

Vid besöket på Pwani Regional Office fick vi en pratstund med Abdul M. Maulid, som är Regional Education Officer. Han inledde med att fastslå att Pwani Region bildades 1973 genom uppdelning av dåvarande Dar es Salaam Region i två regioner, Dar es Salaam och Pwani, den senare med Kibaha som regionstad.

Hans arbetsuppgifter är i huvudsak "to supervise the implementation of the

Coast/Pwani Region med dess distrikt.

Huvudvägen A7 från Dar es Salaam till Morogoro går genom Kibaha Town

Education Policy of Tanzania". I detta arbete samverkar han främst med LGAs, Local Government Authorities, i regionen. I dag är det många skolor som är etablerade, både privata och statliga. Så finns det till exempel enbart i Kibaha Town 57 primary schools, varav 18 privata, och 38 secondary schools, av vilka 25 är privata. De flesta secondary schools är internatskolor. Tillfrågad om hans synpunkter på betydelsen av Kibaha Education Centre menade han att KEC definitivt har spelat en stor roll, både lokalt och nationellt. Han uppskattade vidare KEC's betydelse för uppkomsten av Kibaha Town av storleksordningen 50-70 %.

En resa genom Kibaha town

När man åker huvudvägen A7 från Dar es Salaam till Morogoro passerar man 8 av de 11 stadsdelarna. Strax efter det man passerat byn Kiluvya lämnar man Dar es Salaam Region och kommer in i Kibaha Town, residensstad i Pwani Region, med Maili Moja på höger sida och Tumbi på den vänstra, eller rättare sagt, Mkoane, som är en enhet i stadsdelen Tumbi. Maili Moja är ett affärscentrum med ett sjudande liv, oplanerad bebyggelse och dåliga vägar. Marknaden som tidigare låg invid Morogorovägen har flyttats några hundra meter norrut i samband med en pågående breddning av A7.

Mkoane till vänster är det administrativa centrat för Kibaha Town, med administrationsbyggnader, nybyggda bankhus och en residensdel, med välplanerade asfalterade gator, rondeller och vägskyltar, rena motsatsen till Maili Moja.

Efter c:a 1,5 km har man passerat dessa stadsdelar och kommer fram till på båda sidor ett till synes ödsligt bushland utan bebyggelse i drygt 3 km. Detta är Kibaha Education Centres mark - del av de 16 km² som allokerades till projektet 1963. Marken här är inte speciellt lämpad för odling. Det har krävts speciellt tillstånd för att få bygga där, men inte förrän nyligen har regeringen upplåtit marken för olika ändamål. På norra sidan av A7 har en stor busshållplats nyligen byggts och en stor del har blivit Kibaha Towns industriområde. Byggnationer pågår för fullt i dag för att uppföra industrilokaler. Planer finns idag för att även bebygga den södra sidan av A7 med bostadshus och affärer.

Plötsligt börjar bebyggelsen igen och man har kommit till Picha Ndege, den näst största stadsdelen med 18 000 invånare. Därefter avlöser stadsdelarna varandra i ytterligare nästan 30 km innan man kommer fram till Visiga som är den sista "Urban Ward" i Kibaha Town.

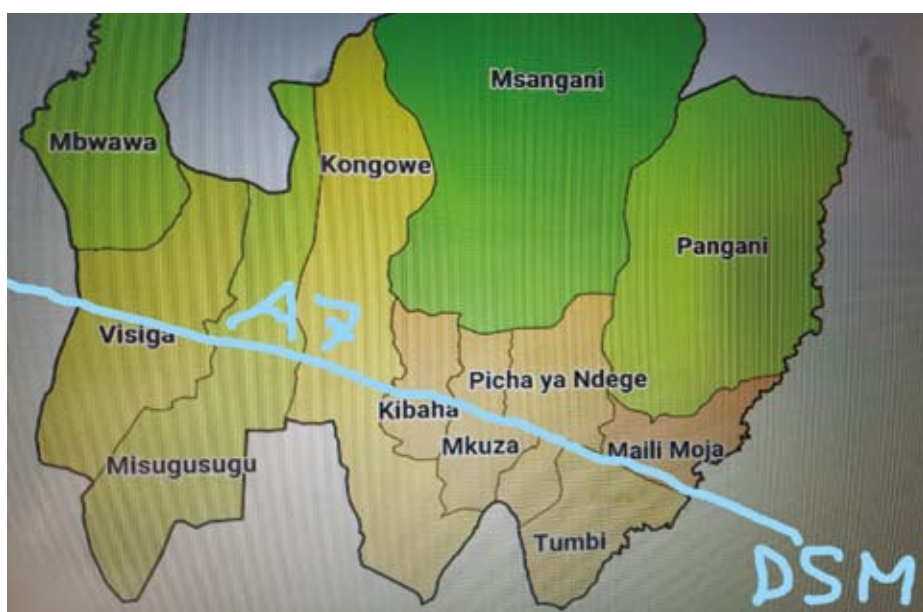
Staffan Lundqvist

Kibaha District Council. Foto: Staffan Lundqvist.

Kibaha Town Council. Foto: Staffan Lundqvist.

Kibaha Town med alla dess Wards - Maili Moja är den första på vägen från Dar

Partnerskap Gotland - Kibaha

Skaparen av Kibaha Education Centre Bertil Melin lämnade Kibaha efter väl förrättat värv i december 1967. Han tjänstgjorde därefter som konsult och teknisk rådgivare vid olika FN-organ - UNIDO, ILO och OECD, till sin pensionering 1980, då han återvände hem till Gotland. Men hans hjärta klappade fortfarande för Kibaha!

Till minne av Tanzanias övertagande av KEC den 10 januari 1970 firas jubileumsfester vart 10:e år – 1980, 1990, 2000 etc. Till 30-årsjubileet år 2000 blev Bertil Melin tillsammans med den siste nordiske rektorn vid KSS, Paul Figved, inviterade av dåvarande KEC-direktören Ferdinand Swai. Under jubileet diskuterades bl.a. om vatten- och avloppsanläggningarna vid KEC, som då var uppemot 40 år gamla och knappast hade underhållits. Vid hemkomsten till Gotland tog Bertil Melin kontakt med Gotlands kommun och lyckades få kommunen med på ett projekt med Kibaha Town Council för att stärka lokal demokrati, spara miljön och förbättra vatten- och avloppsledningarna för KEC.

Asbest- och vattenprojekt

Dessa projekt startade år 2000 och fortgick sedan under cirka 10 år, finansierat av SALA IDA, Sveriges kommuners och landstings bolag för handläggande av biståndsmedel. En utförligare beskrivning av *Kibaha Asbestos and Water Project* kan läsas i Habari nr 2 2010, skriven av eldsjelen Karl Henry Olsson. Asbestprojektet som startades först innehöll utbildning i arbetarskydd vid hantering av asbest för personalen vid KEC. År 2005 beviljades en ansökan från Gotlands kommun om ett utökat samarbete - att omfatta även Ki-

Skolbarn framför en dans som en del av Vatten- och Avfallsprojektet. Foto: Bertil Klintbom

baha Town Council – om lokal demokrati, miljöåtgärder och upprustning av KECs vattenanläggningar.

Bertil Melin avled 2008. De fortsatta projekten utförs alla i samarbete mellan Region Gotland, Kibaha Town Council och Kibaha Education Centre. Finansiering av projekten skedde med anslag från ICLD, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati.

Avfallsprojektet

Regionen har också genomfört avfallsprojekt i Kibaha under 2011-2014, i samarbete med Kibaha Town Council och KEC. Projekten har fokuserat på utbildning, uppbyggnad av städgrupper och sortering av avfall. Viss hjälp med städmaterial samt insamlingsfordon som Toyos, en släpvagn samt en begagnad sopbil har Region Gotland bidragit med vad gäller hårdvara. De 17 städgrupper som startats har jobbat i olika delar av Kibaha Town och KEC.

När det gäller avfallsprojekten har situationen i Kibaha förbättrats väsentligt. Avfallsinsamlingen har mångdubblats. Ett tydligt tecken är att mängden avfall på gator och i naturen har minskat avsevärt. Det finns nästan inga pet-flaskor som ligger och skräpar längre. KTC har också uppmärksamats nationellt för detta.

Under 2015-2017 genomfördes ett andra avfallsprojekt.

Fortsättning av vattenprojektet

Kibaha Water Management Project 2012 – 2014 är en uppföljning till det första vattenprojektet. En fortsatt kartläggning av vattenförbrukningen och installation av vattenmätare gjordes. Ett antal självstängande kranar installerades. Projektering av

Invigning av ny Toyo för insamling av avfall. Foto: Bertil Klintbom

ett utökat sandfilter vid Msangani-dammen utfördes.

Kibaha Town Council byggde därefter om filtret i enlighet med projekteringen. Kibaha Education Centre investerade med projektets hjälp vattenmätare.

Jämlikhetsprojekt

Vid ett möte i maj 2018 enades parterna om att försöka gå vidare med projektansökningar. Genderfrågor var ett område som identifierades där båda organisationerna behöver utvecklas.

I maj 2019 inlämnades ansökningar om ett 3-årigt "Gender Equality Project". Till projektet hör också en ansökan om medel för en styrgrupp med deltagare från Gotland och Kibaha. I juni 2019 beslöt ICLD att bevilja de begärda medlen. Arbetet har påbörjats och första projekt-mötet hölls i Visby vecka 37 2019.

Syftet med jämlikhetsprojektet är att minska ojämlikheten mellan könen i beslutsfattande organ i Kibaha Education Centre och Kibaha Town Council. När problemanalysen gjordes upptäcktes en stor genderobalans. Definitionen av beslutsfattande organ är politiker och förvaltning på olika nivåer från enhetschefer upp till styrelse och fullmäktige. Några av orsakerna till problemet handlar om bristen på medvetenhet om jämlikhetsfrågor i de beslutsfattande organen, brist på självförtroende bland kvinnor, frånvaro av gender-baserad budget på lokal nivå samt ineffektiv implementation av jämlikhetspolicy på lokal nivå.

Delmål för projektet är ökad medvetenhet om jämlikhetsfrågor i beslutsfattande organ, ökat självförtroende hos kvinnor, bättre utbildning om jämställdhet bland män, effektiv implementering av lokal gender-policy, att utse experter på jämställdhetsutbildning och jämställdhetsintegrering samt implementering av en genderbaserad budget på KEC. Indikatorer för att mäta detta är till exempel antal workshops kring genderfrågor som anordnats, procentuell andel kvinnor med ökat självförtroende (genom självskattning), samt budget som avsätts för jämställdhetsaktiviteter på kommunal nivå.

Input:

**Helena Södergren och
Bertil Klintbom, Gotland
Sammanställning:
Staffan Lundqvist**

Bilden: Helena och Georges vid skolan Bokotimiza presenterar och förklarar de målningar och teckningar som eleverna gjort. Foto: Privat

Results on Culture and Information

Summing up the results of Kibaha Cultural Information Project 2013 – 2016.

Results on Poverty Reduction

Through increased awareness of the importance of a clean environment and especially clean water, it will eventually affect the clinical picture and how society is governed at the local level, as well as to make other priorities as an individual and at the political level. This will eventually lead to better life conditions for the citizens. We have pushed questions about the importance of knowledge and about gender. We believe that it can lead to higher level of education among both girls and boys so it can strengthen future generations.

Results for Region Gotland

The region has revised its international strategy, which stresses the importance of an international perspective as a prerequisite for local business development. We have gained increased skills and knowledge and a greater cultural understanding for people of different backgrounds, and it has helped to create a clearer role for Region of Gotland in the international context. The project has contributed with added value for civil servants and politicians, but above all for our school children who were given the opportunity to participate in the project. The work with the project has required collaboration between administrations which do not meet naturally. This has given us new perspectives for both politicians and employees.

Results on environmental issues

Positive effects we can see is a changed behavior and increased awareness among children and also adults in Kibaha. The town is now much cleaner than before the projects. The knowledge about the impact of clean water has increased. The most negative as we can see is that we are traveling a lot between our countries, mostly by

air. But we hope that our projects will lead to increased environmental awareness and effects from changed behavior that will balance the travelling on long term.

Gender results from the project

Regardless of gender children have been trained to express themselves through dance, song and role playing. Boys and girls have been given the same tasks and instructions. Cultural expressions open up more channels in education and for making one's voice heard. Teachers have a good position to steer the topics also to gender- and democracy issues. The project is not only a channel to teach children about environmental issues, it also fulfills a part of the Childhood Convention. "Article 4: With regard to economic, social and cultural rights, State Parties shall undertake such measures to the maximum extent of their available resources and, where needed, within the framework of international cooperation." In the project 57% women and 43% men participated.

Unexpected results

The project has been spread to more schools in Kibaha without our participation. More than twenty teachers have participated in the activities on their free time, just because of curiosity. These teachers have later on started their own projects in their own schools with songs and roll play. A good example is Misugusugu where a newly started environmental group made a great performance with songs, roll play and theater about important health and environmental issues. They showed us their own constructed invention, a special hand wash device made from reused water bottles, wood sticks and cotton thread. This device was placed outside the toilets to prevent outbreak of cholera. Something that they show in their roll plays.

**Bengt-Olof Grahm,
Project Coordinator**

Religion i Kibaha Town

I den dokumentation som finns från uppbyggnadsåren av Kibaha-projektet fanns tankar att låta bygga en lokal där utövare av alla religioner skulle kunna förrätta sina böner och ha gudstjänster, alltså något i likhet med Bahai-rörelsen. Men ingen verkar ha gjort något konkret av de tankarna.

I stället fick evangelisk-lutherska kyrkan tidigt tillstånd att bygga en kyrka på projektområdet. Den togs i bruk redan 1969, men det var den svenske prästen i Dar es Salaam som kom till Kibaha och förrättade gudstjänster där. Både den romersk-katolska och den anglikanska kyrkan samt muslimerna hade vid slutet av 1969 begärt att få bygga gudstjänstlokaler inom projektområdet.

Historisk har man uppskattat religions-tillhörigheten i Tanzania till 1/3 kristna, 1/3 muslimer och 1/3 utövare av traditionella religioner. Från 1967 innehåller den statliga folkräkningen ingen statistik beträffande religion. Dock genomfördes 2014 en enkät varvid man fann att 61% av befolkningen i Tanzania var kristna, 35% var muslimer och alltså endast 4% traditionellt troende.

I mars 2019 hade vi tillfälle att intervjua pastorerna för den evangelisk-lutherska och den romersk-katolska kyrkorna samt huvudmannen för muslimerna vid Msikiti Tumbi. Både kyrkorna och moskén är nu uppförda inom KECs projektområde.

Evangelisk - lutherska kyrkan

Vi fick en pratstund med pastor Joseph, ledare för Tumbi Lutheran Parish, i hans arbetsrum. Han var ung, hade varit präst i 5 år, varav mer än 2 år i Kibaha. Kyrkan byggdes 1968–69 och några av de nordiska barnen som föddes i Kibaha under projekt-tiden döptes av den svenske prästen i kyrkan. Det har under de gångna åren skett en tillbyggnad av kyrkolokalen. Den är

Pastor Joseph

sid 20 - Habari 4/2019

idag nästan dubbelt så stor som den tidiga kyrkan. Varje söndag hålls 2 gudstjänster. Den första är mest populär och drar ca 400 besökare, antalet besökare vid den andra gudstjänsten är cirka 150. Församlingen har ungefär 550 medlemmar, vilket överensstämmer med antalet gudstjänstbesökare per söndag!

Församlings- och kontorslokaler är nu uppförda intill kyrkan där man bl.a. driver en öppen förskola. Där finns idag också ett hostel med 9 enkelrum. Svenska elever som besöker skolor på Kibaha har ofta utnyttjat detta hostel.

Församlingen har långt gångna planer på att i närheten av kyrkan uppföra ett *Tumbi House for Women*, avsett främst för kvinnliga företagare. Ritningar och användningsområden är framtagna, det enda som saknas är ett godkännande av KECs styrelse, eftersom byggnaderna ligger på projektets markområde.

Romersk - katolska kyrkan

Den romersk-katolska kyrkan ligger inte så långt från den lutherska, också på projektområdet. Vi träffade där fader Benno Kikudo, som är församlingspräst för Kibaha katolska församling. Denna startades 1972, samtidigt som byggnadsarbetena hade påbörjats efter det man fått tillstånd. Kyrkolokalerna stod färdiga 1974.

Fader Benno kom till Kibaha 2010. Församlingen bestod då av 200 personer. Idag är antalet församlingsmedlemmar ca 1500. Den katolska församlingen har byggt en förskola och en primärskola intill kyrkobyggnaderna. Primärskolan kallas

Katolska katedralen, under byggnad

Fader Benno Kikudo

John Bosco Primary School, uppkallad efter Don John Bosco, ett skyddshelgon för skolbarn och ungdomar inom den romersk-katolska kyrkan.

Varje söndag har man 2 mässor med i genomsnitt 700 besökare. Hittills har en större samlingslokal fått tjänstgöra som kyrka, men sedan några år tillbaka håller man på att uppföra en ny kyrka, se foto.

När vi frågade fader Benno vilken betydelse Kibaha Education Centre (KEC) haft för Kibaha Towns utveckling de senaste 50 åren sade han:

- KEC har fungerat som en social magnet, dragit folk till sig;
- Den utbyggda utbildningen och hälso/sjukvården som KEC erbjudit har varit viktig;
- Godhjärtade människor från andra delar av Tanzania fann Kibaha attraktivt;
- Det erbjöds möjligheter till att utbilda sig inom jordbruk;
- Omgivningarna kring Kibaha var gynnsamma - skog, land, etc.

Moskén Msikiti Tumbi

Föreståndaren för moskén och överhuvud för muslimerna vid Kibaha, shejk Mkumba Salum, tar emot oss på bakgården av sitt anspråkslösa hus, med höns och kycklingar letande mat runt omkring. Som tur är har vi med oss 2 tolkar eftersom shejk Mkumba inte är så bra på engelska. Han har bott i Kibaha sedan 1965, alltså medan Kibaha-projektet höll på att byggas upp. Till vår förvåning berättar han att han varit anställd av två nordiska familjer åren där-

efter. Från 1978 har han varit schejk vid Kibaha moskén.

Kibaha moské började byggas 1965 och stod klar 1968. Något formellt tillstånd att bygga en moské på projektområdet hade ännu inte getts då projektet överlämnades till Tanzania 1970! Avsikten med moskén var att ge arbetarna vid projektet en möjlighet att utöva sin religion.

De andliga aktiviteterna består bl.a. i att förrätta bön vid 5 tillfällen under dagen. Shejken berättar att flest besökare kommer till bönen kl. 13, ett 20-tal. Vid övriga bönetider kan det komma mellan 5 och 15 besökare, främst från KEC men också från olika stadsdelar, som Maili Moja, Tumbi, Picha Ndege. Till fredagsbönen kl. 13,

Moskén i Kibaha

den största högtiden, brukar det komma 300-400 besökare.

**Text och foto:
Staffan Lundqvist**

Shejk Mkumba Salum

Näringslivet i Kibaha Town

Nordiska Tanganyika Projektets uppbyggnad skedde under åren 1964 till 1967. Infrastrukturen med vatten, el, vägar, teleförbindelse skedde i takt med uppbyggnaden. Samtidigt etablerade Tanganyika Post Office ett postkontor kombinerat med sparbank i projektets administrationsbyggnad, en viktig förutsättning för näringslivets utveckling.

Idag har åtminstone tre banker kontor i Kibaha Town – NMB, NBC och CRDB. För att få en inblick i hur bankfolket ser på utvecklingen av Kibaha Town bokade vi in möten med cheferna för de tre bankerna.

Först träffade vi Branch Manager Hosea Lyatuu för NMB, National Microfinance Bank. NMB är en av de största bankerna i Tanzania. Den privatiserades 2005 och nu äger staten c:a 1/3 av bankens aktier, holländska Rabobank lite mer och övriga aktier handlas på DSM-börsen. NMB har c:a 200 kontor fördelade i alla regioner.

NMB Kibaha Branch byggde ett nytt kontorshus i Mkoane år 2016. Man har också ett kontor i Mlandizi. Banken ger bostadslån upp till c:a 1,5 miljoner kr. Antalet lån

ökar ständigt. Mr. Lyatuu ansåg att Kibaha Education Centre har haft stor betydelse för utvecklingen av staden.

Nästa bank som vi besökte var CRDB, Cooperative Rural Development Bank. Här tas vi emot av Branch Manager Rosemary Nchimbi. Banken privatiserades 1996 varvid den introducerades på DSM börsen. Största aktieägare är Danmark genom DANIDA. År 2009 öppnades CRDBs första kontor i Kibaha Town. Idag har banken 29 anställda vid sitt Kibaha-kontor. För något år sedan flyttade banken in i ett nybyggt kontorshus i Mkoane. Som svar på frågan hur det går för banken sveper Mrs. Nchimbi – som varit hos CRDB sedan 2013 - ut med armen och visar på sitt nya kontor: "Look for yourselves!"

"Business is growing" fortsätter hon och anför som skäl stort antal invånare, många skolor och en mängd befintliga industrier. Genom utbyggnad av industriområdet på KEC's "överblivna" mark kommer antalet industrier att öka ännu mer.

NBC, National Bank of Commerce, har en historia som sträcker sig tillbaka till 1967, då regeringen nationaliserade alla banker. Under 1990-talet ändrades regeringens hållning gentemot banker, och år 2000 förvärvade sydafrikanska ABSA

CRDB Manager Rosemary Nchimbi

Group en 55-procentig andel i NBC. Regeringen behöll 30 % och Världsbanken tog över 15 %.

NBCs Branch Manager i Kibaha heter Stephen Woiso. När vi träffar honom diskuterar vi industrier. Bland de industrier som etablerats i Kibaha nämner Mr. Woiso särskilt bioteknik, kosmetika och plastemballager. Dessa har byggt sina lokaler i det nya industriområdet.

Affärsmän finns det gott om i Maili Moja, i synnerhet sådana som sysslar med byggmaterial. Det tyder på ett kraftigt byggande, vilket bestyrks i våra 2 sista intervjuer.

NMB Bank House, Mkoane

CRDB Bank House

Ägaren till hotellet vars restaurant syns till höger

Restaurant där Kerstin och Staffan fick sin öl

E.J. Ngure, vd och ägare till Ngure Hardware, startade sitt företag i Maili Moja 2002. Hans affär har en golvyta på cirka 2 x 4 meter, med disk mot gatan och väggarna fullproppade med prylar av alla tänkbara slag. Bakom disken arbetar hustrun Eunice Nguru, och en högskoleutbildad dotter. Paret Ngure har ännu en dotter som studerar ekonomi på högskolan.

Mr. Ngure berättar att det finns 50 större butiker i Maili Moja och att de har bildat en intresseförening. Han visar oss sin prydligt förda dagbok och talar stolt om att de omsätter varje dag nästan 15000 kr, 6 dagar i veckan året runt. Hans döttrar har gått i Tumbi Secondary School inom KEC, och sin tacksamhet för detta visar han genom att utföra mindre underhållsarbeten på skolan och att skänka skolan visst byggnadsmaterial. Mr. Ngure understryker att Kibaha Education Centre i hög grad

har bidragit till den utveckling som skett i Kibaha de senaste 50 åren.

När vi lämnar hans butik ser vi ett plank tvärs över gatan, som döljer ett pågående nybygge. "Där byggs min framtida affärslokal", säger han då vi lämnar den trevliga Ngure-familjen.

Efter att ha avslutat våra intervjuer slank vi in på en restaurang/bar för en eftermiddagsöl. Där kom vi i samspråk med ägaren till stället. Han berättade att det i Kibaha Town finns fyra hotell, mer än 10 motell och likaså mer än 10 guesthouses. Antalet hotell var långt ifrån tillräckligt för det behov som finns. Han planerade att bygga ut sin restaurang till ett trevåningshotell med swimmingpool och en fiskdamm. Att få banklån för detta ansåg han inte vara något problem. För närvarande gav catering större inkomster än restaurangen med alltför få gäster.

Även denne man hade låtit sina barn gå i Tumbi Secondary School och han ansåg att Kibaha Education Centre i hög grad bidragit till den utveckling av Kibaha Town som skett de senaste 50 åren.

Själva bodde vi under intervjudagarna prissvärt på Kibaha Conference Centre, beläget mitt i Maili Moja, med 25 dubbelrum med egna badrum, queen size sängar, ny swimmingpool och restaurang. Rekommenderas!

Intervjuerna genomfördes i mars 2019 av Kerstin Rubarth Sondelius och Staffan Lundqvist, KNTAs styrelse.

**Text och foto:
Staffan Lundqvist**

The Ngure Family; Ngure Warehouse, Maili Moja, Kibaha
sid 22 - Habari 4/2019

Ngure Hardware Store

Slutord

Mitt intresse för Kibaha Education Centre grundades under de drygt 4 år jag hade förmånen att arbeta som fysiklärare vid Kibaha Secondary School, 1968 till 1972. Aldrig någonsin under min bana som lärare har jag fått arbeta tillsammans med elevgrupper så motiverade, målinriktade och krävande som KSS-eleverna! Det intresset har befasts sedan Kibaha Nordic Teachers Association bildades 2007, där jag fortfarande är ordförande. Detta har medfört årliga besök på Kibaha och ett stort kontaktnät med personer vid KEC.

Många fakta i artiklarna är tagna ur slutrapporten *Nordic Tanganyika Project 1963-1969*, sammanställd av den siste nordiske projektkoordinatören Sverre Kirö. I övrigt grundar sig uppgifterna på min research och egna erfarenheter.

Projektet disponerade ett område på c:a 16 km² som i slutrapporten beskrivs som ”undeveloped bushland”. Områdets yta är nästan lika stor som stadsdelen Maili Moja (20 km²). Projektområdet ligger till största delen inom Tumbi men även delar av Maili Moja och Picha Ndege ingår. Dispositionstiden var satt till 33 år, och inte förrän på senare år har regeringen börjat utnyttja den överblivna arealen norr om Morogoro-vägen till att planera för ett större industriområde och en busstation.

1970 uppskattades antalet boende i projektområdet till c:a 2 000. Privat bosättning var inte tillåten inom projektet utan folk bosatte sig strax utanför, framför allt på platserna Maili Moja och Picha Ndege. Vid folkräkningen 2012 bodde c:a 21 000 människor i Maili Moja och 18 000 i Picha Ndege. Som nämnts tidigare hade Kibaha Town 2012 ett invånarantal av c:a 128 000.

Slutligen några kommentarer kring biståndsekonomi. Ett antal år efter det jag lämnat Kibaha var jag i 4 år anställd som konsult hos Sida i Tanzania och Laos. Vägprojektet i Laos som jag hade inblick i kostade SIDA 318 miljoner under tiden 1985 – 97.

Kibaha projektet genomfördes under åren 1963 till 1969 för c:a 49 miljoner, varav Sida svarade för hälften. Även med hänsyn taget till kronkursens förändring - och efter att ha läst de artiklar som ingår i detta nummer av Habari - vad kan man säga annat än att det var väl använda pengar!

**Staffan
Lundqvist**

Ulf NILSSON

Swahilin ändrad av historien

De asiatiska bosättningarna på afrikanska östkusten växte långsamt upp som mindre handelsstäder. Under lång tid förändrades de till att bli jordbruksproducenter i ett samhälle med araber i toppen, waungwana – fria och ”bildade” män längre ner och både slavar och fria afrikanska män och kvinnor i botten. Swahili hade redan blivit ett handelsspråk och det blev ett diplomatiskt språk som användes i slavhandeln, av män som slavhandlarna Tippu Tip och Mwenda Msiri. Tippu Tips självbiografi är det första kända exemplet på swahili-litteratur. En del afrikaner antog swahili och de började tala swahili som första språk.

Åren 1850 – 1950 var den koloniala tiden, först under Tyskland, därefter under briter. I mitten av 1800-talet avskaffades slaveriet i Europa och missionärer och diplomater sändes ut för att avskaffa slaveriet även i Östafrika. Från slutet av 1800-talet arbetade kolonialmakt och mission för att skapa ett eget swahili. Alla hade sitt eget swahili och vilken bibel skulle man satsa på? Fram till, och efter andra världskriget, försökte swahili nationalisterna skapa ett ”Kiswahili Mwafaka” dvs ett språk genom konsensus. En förkämpe för bantuswahili var tyske pastorn Karl Roehl, som ville rensa ut alla arabismer ur den sk Zanzibar-swahilin. Han förlorade sin kamp och vad vi ser och hör är ett kolonialt bestämt standardiserat swahili med arabiskt baslexikon. Kenya har dock gått sin egen väg. Man har låtit vanligt folk tala vilket språk som helst men satsat på en korrekt swahili för de utbildade. Konsekvensen av Zanzibar-swahilins dominans i och med Julius Nyerere var att lokala språk inte fick något stöd. I skolan fanns endast ett språk man tvingades lära sig. Det är också så som vi utbildats i Sverige. Etniska språk är numera museispråk och om man inte kan swahili är man borta från samhällsutvecklingen.

En strikt swahili har i Tanzania dämpat utvecklingen av underground-swahili. I Kenya har den yngre generationen skapat ett språk som har ett swahilistuk och hittar på ord från någonstans. Det heter *sheng*. Även Congo har ett språk som tidigare kallats *kicheznous* (vårt språk) och som nu blivit *kibalele*. Men ett eget swahili har växt upp i Bukavu där språket under kort tid fått en fastare struktur, fast mer skilt från Tanzanias swahili. Ett resultat av Congos brist på nationell språkpolicy.

Kanske *mitumba* marknaden (secondhand-kläder) i Manzeze är källan till ett Tanzaniaiskt folkspråk? Den slang som talas i Dar es Salaams förorter kan vara tecken på det.

På 1000-talet importerades till Sverige användbara ord från tyska. Ord har efter hand ”lånats” och anpassats till svensk stavning och uttal som latin, franska och engelska.

Tanzania har också en vokabulär som följer historien. Araber och perser införde tidigt ord som *duka*, *daftari*, *dawa*, *faida*, *ghali*, *kitabu* m.m. Gud blev *Mola* (Mu-Allah). På 1500-talet införde portugiser *sabun*(i) och guden *Mulungu*, vilket blev *Mungu*. Men bantu hade redan basord som *uji*, *maji*, *nyoka*, *nyuki* m.m. från protobantu. Ordet *maji* är gränslöst. Man hittar det i kikuyu och arabiska.

Nästan alla länder har för vana att importera och även exportera vokabulär. Engelskan har t.ex. cirka 70% romanska ord i sitt språk. Det fanns en tid då swahilinationister i Tanzania ville hitta ord från lokala etniska språk. Det fungerade så länge som den tekniska nivån var låg. Nu har dock tiden gått (*wamepitwa na wakati*). Swahili-talare bantuiserar det inlånade. Några svåra inlåningar är: *Kideo/video*, *kirusi/virusi*, *kiosk/vioski* och slanggrammatiken är folkets val. I Kenya har man börjat tillverka nya ord som klart avviker från folkets import och bantuisering vilken skett under all tid. Exempel är *mtaliga* (datorvirus). Hur man kommer att tackla de ord som dyker upp inom teknologisk vetenskap återstår att se. Vi kan förvänta oss att inlåning av västerländska ord plockas upp av folk utan att språkmyndigheterna kan invända – bara korrigera. Det liknar vad som hänt i Sverige de senaste århundradena och har fungerat mycket väl. Låt oss om hundra år se vad som hänt.

Swahili Day

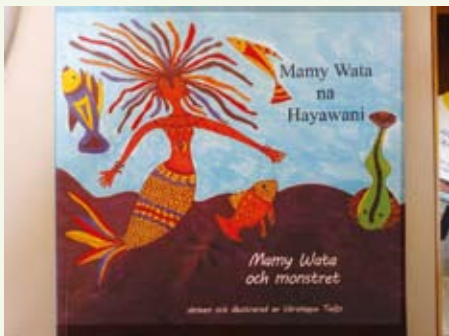
Swahilidagen som arrangerats sedan 2012 av ambassaderna från östra Afrika, blev i år inte av förrän den 12 september. Men det blev rekorddag på flera sätt, uppåt 600 deltagare, hela sju ambassadörer närvarande och många försäljare.

Dagen inleddes som vanligt med lunch med rätter från flera länder. Rekord-publiken gjorde att det tog lång tid innan alla fick mat, till fördel dock för utställare och försäljare. Det var nästan enbart kvinnor som sålde afrikanskt hantverk, textilier och kläder mm.

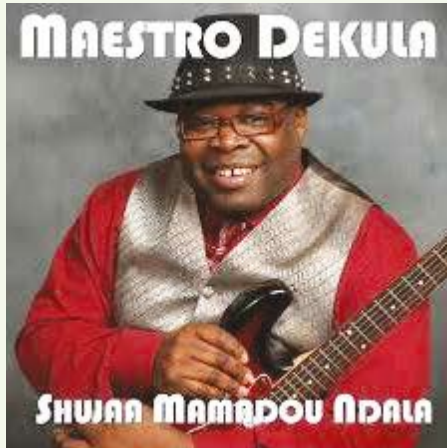
Matilda Wallin från Internationella Biblioteket och Karin Sohlgren med sitt förlag *Ndio* förlag var på plats med barnböcker. De hade också hand om barnens teckningshörna och sagostund.

Matilda vill gärna ha hjälp av Östafrikaresenärer att köpa böcker på swahili på plats. Kontakta henne på ib.matilda.wallin@stockholm.se

Programmet leddes på ett utmärkt sett av Hasse Shija Sandström tillsammans med Osoro Ondusye men som vanlig var det

Karin Sohlgren berättade att boken *Mamy Wata* av Veronique Tadjo utsetts till en av Afrikas 100 bästa böcker.

lite väl många punkter varför några fick utgå. Populära Dekula Band stod för musiken både under dagen och för dansen på kvällen.

Hedersgäst var Ugandas ambassadör Nimisha Jayant Madhvani från den välkända familjen Madhvani med stora sockerplantager och sockerbruk i Uganda. Hennes mor är från Tanga i Tanzania.

Kenyas ambassad med Robert Wasike stod för arrangemanget i år. Temat för året var swahiliundervisning för barn och ungdomar i Sverige.

Tanzanias ambassadör Dr Slaa talade varmt om swahili liksom fler andra talare bl.a. professor Abdulaziz Lodhi som delade ut några av sina tidigare texter.

Text Lars Asker

Foto: Swahili Day o L Asker

Systrarna Twin Doves sjöng så medryckande till Dekula Band att det blev spontandans. Hasse Shija Sandström till vänster.

Notiser

Friends of House of Culture

House of Culture är en tillbyggnad till Tanzania National Museum i Dar som byggdes med stöd av Sida och invigdes 2011. Två år senare bildades en svensk stödförening, Friends of House of Culture.

Stödföreningen inbjöd den 21 september till föredrag av projektledaren Sauda Simba om museets och kulturhusets aktiviteter samt filmföreläsning. Mötet hölls i Kalangu Café på Söder i Stockholm.

Efter en afrikansk brunch fyllde ett 50-tal personer filmsalen. Styrelsemedlemmarna Mattias Frihammar och kulturhusets arkitekt Ingrid Thede inledde, varefter Sauda Simba beskrev kulturhusets resurser och aktiviteter. Hon betonade att kulturhuset utnyttjas ofta och inte är en "vit elefant".

Efter hennes föredrag visades filmen *Hadithi za Kumekucha: Fatuma*. Filmen

handlar om den hårt arbetande bondhus-trun Fatuma som kämpar för rätten till sin skörd och sin datters utveckling, trots en otrogen make som ser skörd och dotter som möjligheter att tjäna pengar. I samarbete med byns kvinnoförening försöker Fatuma försvara sina intressen.

Filmen har visats på ZIFF, Zanzibar International Film Festival. Sauda Simba är också barnboksförfattare, tidigare TV-ankare för ITV och känd jazzsångerska. Lyssna på henne på YouTube!

Efter föredrag och film minglade många med erfarenhet från Tanzania och stödföreningen rekryterade fler medlemmar.

Sauda Simba med delar av styrelsen för Friends of House of Culture